Grau en Filosofia, política i economia

Curs acadèmic 2022-2023

JUSTÍCIA PROCESSAL EN LA PLANIFICACIÓ DE L'ENERGIA EÒLICA

ANÀLISI DE LES PERCEPCIONS DELS RESIDENTS EN DOS ESTUDIS DE CAS A CATALUNYA

Resum:

El desplegament d'una transició energètica més justa implica, també, una major justícia en els processos de planificació d'energies renovables. Tanmateix, pocs estudis han investigat de manera específica les qüestions de justícia processal en la planificació de projectes d'energia eòlica. Aquest estudi investiga com influeixen les percepcions dels residents locals entorn el procés de planificació de parcs eòlics sobre el grau d'acceptació local dels projectes. Es comparen els processos de planificació de dos parcs eòlics projectats a la comarca catalana de l'Alt Empordà, però regulats per dos nivells de govern diferents: el parc eòlic Galatea –de tramitació autonòmica– i el parc eòlic marí Tramuntana –de tramitació estatal. A partir d'un disseny qualitatiu, es combina la recopilació d'informació a través de múltiples fonts amb entrevistes semi-estructurades amb residents locals (n = 10), que es transcriuen i codifiquen mitjançant el *software* MAXQDA. El contingut de les entrevistes s'analitza a partir de quatre temes analítics relacionats amb la justícia processal, identificats prèviament a la literatura acadèmica: participació, influència, informació i confiança. Els resultats indiquen que la presència de mancances de justícia processal durant la planificació dels parcs eòlics ha influït en la baixa acceptació local dels projectes estudiats. Tanmateix, s'identifica la influència de factors alternatius darrere l'oposició local, com els problemes viabilitat, la falta d'equitat en les compensacions econòmiques o la presència d'alternatives energètiques. Finalment, se suggereix la necessitat d'avançar cap a un model de planificació d'energies renovables basat en la governança multinivell i amb una major iniciativa del sector públic.

Paraules clau: energia eòlica, justícia processal, planificació, percepcions ciutadanes, acceptació local.

Abstract:

Designing a fairer energy transition also implies greater fairness in the planning processes of renewable energy projects. However, few studies have specifically investigated issues of procedural justice in wind energy planning. This study explores how local residents' perceptions of the wind farm planning process influence the degree of acceptance at the local level. We compare the planning processes of two wind farms planned in the Catalan region of Alt Empordà, but regulated by two different levels of government: the Galatea wind farm – regulated at the autonomous community level–, and the Tramuntana offshore wind farm – regulated at the state level. Using aqualitative design, we combine multi-source information gathering with semi-structured interviews with local residents (n = 10), which are transcribed and coded using MAXQDA software. The content of the interviews is analyzed based on four analytical themes related to procedural justice previously identified in the literature: participation, influence, information, and trust. The results indicate that the presence of procedural justice deficiencies in the planning process have influenced the low level of local acceptance in the studied projects. However, other relevant factors are also identified, such as viability problems, inequity in compensation schemes or alternative energy projects present in the territory. Finally, we suggest the need to move towards a renewable energy planning model based on multilevel governance and with a more proactive role of the public sector.

Key words: wind energy, planning, procedural justice, resident perceptions, local acceptance

Índex

1. Introducció 1
2. Revisió de la Literatura 3
3. Marc teòric 5
    3.1. Participació 5
    3.2. Influència 6
    3.4. Informació 7
    3.5. Confiança 8
4. Metodologia i casos d'estudi 8
    4.1 Selecció dels casos 8
    4.2 Recol·lecció de dades 11
        4.2.1 Recopilació d'informació 11
        4.2.2 Entrevistes semi-estructurades 12
    4.3. Metodologia d'anàlisi de dades 14
4. Resultats 14
    4.1 Descripció dels processos de planificació 14
    4.2 Participació 16
    4.3 Influència 18
    4.4 Informació 20
    4.6 Confiança 22
    4.6 Discussió 23
5. Conclusions 25
6. Bibliografia 28
Annex 1: Taula de codis pre-definits 34
Annex 2: Protocol de les entrevistes 39

1. Introducció

Davant la necessitat de desplegar la transició energètica de manera accelerada i eficaç, les administracions públiques es veuen obligades a dissenyar processos que permetin una implantació extensa de les energies renovables i que, alhora, no generin una excessiva insatisfacció ciutadana. En aquest context, la literatura acadèmica ha estudiat, en les tres darreres dècades, un fenomen en aparença contradictori: d'una banda, l'elevat suport de la ciutadania envers les energies renovables a la majoria de països i, de l'altra, l'oposició de moltes comunitats locals als projectes (Bell et al., 2005; Devine-Wright, 2005; Wüstenhagen et al., 2007).

L'interès per comprendre els factors que porten als residents locals a rebutjar –o acceptar– projectes d'energia eòlica al seu territori neix tant de la rellevància teòrica d'aquest fenomen, com de les seves implicacions pràctiques en el camp de les polítiques públiques de transició energètica (Jobert et al., 2007). En aquest sentit, una primera explicació d'aquest fenomen utilitza el terme 'síndrome *NIMBY*' *–Not In My Backyard–* com a principal motiu d'oposició dels residents, una conceptualització criticada per diversos autors, per ser excessivament parcial i simplista (Wolsink, 2000, 2006). Amb l'objectiu de superar el concepte *NIMBY*, l'oposició o acceptació local als projectes d'energia eòlica s'ha estudiat com un fenomen condicionat per una àmplia varietat de factors, que cobreixen des de l'afectació visual dels aerogeneradors o el 'sentit de lloc' dels habitants fins a l'impacte sobre els terrenys agrícoles o la propietat dels parcs (Hammami et al., 2016; Wüstenhagen et al., 2007).

Des del camp de l'anàlisi de polítiques públiques, diversos autors s'han interessat per un aspecte en particular: com els factors de caire institucional –la planificació, la implementació dels projectes, etcètera– influeixen sobre l'acceptació dels projectes eòlics(e.g. Aitken, 2010; Devine-Wright et al., 2017). En aquest sentit, Gross (2007) divideix els factors institucionals en dos gurps: els que es relacionen amb la 'justícia processal'i els relacionats amb la 'justícia distributiva'. S'utilitza el terme justícia processal per a referir-se al conjunt de consideracions que tenen a veure amb el *procediment* de presa de decisions dels projectes –qui pren les decisions, què té en compte i de quina manera–, en contrast amb aquells factors que tenen a veure amb el *resultat* d'aquest procés i la distribució de costos i beneficis (Gross, 2007).

Tanmateix, com subratllen Rand & Elmallah (2022, p. 2), la justícia processal dels projectes eòlics no sol constituir l'objecte d'estudi, sinó que en la majoria de casos es tracta de manera tangencial, conjuntament amb els temes de justícia distributiva. Tal i com remarquen Walker i Baxter: "*there has been much less unpacking of how residents view the process itself*" (2017, p. 160). La justícia processal és un camp d'estudi poc estudiat però necessari, entre altres motius perquè, tal i com mostra l'estudi d'Aitken (2010), els residents no valoren la distribució de

costos i beneficis de manera independent, sinó que valoren que s'hi hagi arribat de manera equitativa i transparent. Per tant, la manca d'estudis que analitzin la justícia processal dels parcs eòlics constitueix un *research gap* en la literatura que cal adreçar (Walker & Baxter, 2017; Rand & Elmallah, 2022).

- Pregunta de recerca: Com influeixen les percepcionsdel procés de planificació i disseny de parcs eòlics sobre el grau d'acceptació dels projectes entre els residents locals?

Aquest estudi respondre a aquesta pregunta de recerca comparant els processos de planificació i disseny en dos estudis de cas. S'entén com a procés de planificació i disseny *–planning and design process, planning and sitting process* o simplement *planning process–* aquella etapa que transcorre entre el començament del projecte i l'inici de la construcció, i que inclou aspectes com l'establiment de les característiques tècniques, l'emplaçament dels molins, o l'elaboració d'estudis d'impacte (Firestone et al., 2020, p. 1). Com mostra l'estudi de Mills et al. (2019), aquesta etapa és la que presenta un impacte més significatiu sobre l'acceptació local dels projectes en el llarg termini, fins i tot un cop les turbines ja s'han construït. Per aquest motiu, des del punt de vista de la justícia processal, resulta especialment rellevant que la fase de planificació i disseny es percebi com a legítima, imparcial i equitativa.

En concret, aquest estudi se centra en dos projectes de parcs eòlics a la comarca de l'Alt Empordà, situada al nord-est de Catalunya. Es du a terme una anàlisi comparada d'ambdós processos de planificació i disseny, regulats per dos nivells de govern diferents: l'Estat espanyol i la Comunitat Autònoma de Catalunya. A partir d'un disseny qualitatiu, basat principalment en la realització d'entrevistes semi-estructurades amb residents locals, es realitza una anàlisi de contingut a partir de temes predefinits mitjançant el *software* MAXQDA. Es consideren diversos factors relacionats amb la justícia processal dels projectes, com son el grau de participació, influència, informació i confiança dels residents en els processos, així com la rellevància d'aquests factors en l'acceptació del parc eòlic.

La principal hipòtesi d'aquesta investigació és que les percepcions –positives o negatives– dels residents sobre la justícia processal en la planificació dels projectes eòlics influeixen en l'acceptació dels projectes per part dels residents. Per tant, en un context d'estudi en què en ambdós casos el grau d'acceptació de l'energia eòlica és similar –com veurem més endavant, d'aproximadament un 50% d'oposició–, per tal que la hipòtesi inicial es compleixi el resultat esperable és que els residents valorin el respecte per la justícia processal de manera similar en tots dos casos. En altres paraules, es planteja la hipòtesi que, malgrat que el procés de planificació i disseny dels projectes ha estat regulat de manera diferent, els residents valoren de

manera semblant com aquests processos han respectat la justícia processal en les variables considerades.

2. Revisió de la Literatura

Durant els anys 80, un seguit d'autors al nord d'Europa (Carlman, 1982, 1988; Wolsink, 1989) i als Estats Units (Pasqualetti & Butler, 1987; Thayer & Freeman, 1987) comencen a detectar que, malgrat que l'opinió pública era àmpliament favorable a l'energia eòlica, els projectes de parcs eòlics sovint havien de fer front a dificultats en la seva implementació, degut a l'oposició d'una part significativa de la població local. És a dir, que en algunes comunitats pròximes als parcs eòlics, es produïa un fenomen que alguns autors han anomenat '*social gap'*, que pot definir-se com, "*the gap between publicly stated support and individual social acceptance"*(Hall et al., 2013, p. 201).

Des de llavors, els factors que expliquen la resistència de les comunitats locals a la implantació d'energia eòlica al seu territori s'ha analitzat de manera extensa en la literatura (Busse & Siebert, 2018). En un inici, l'explicació més emprada en els estudis acadèmics és el que es coneix com a 'síndrome *NIMBY'*(e.g. Gipe, 1995; Jobert, 1998). Segons els autors que utilitzen aquest terme, l'oposició dels residents locals als projectes es deu al fet que, malgrat que els ciutadans estan a favor de la implantació de parcs eòlics, no estan a favor que els aerogeneradors se situïn prop del lloc on viuen, perquè no volen rebre els impactes negatius que les infraestructures eòliques generen sobre el seu entorn territorial (Wolsink, 2006).

Tanmateix, Wolsink (2000, 2006, 2007) criticà la teoria del síndrome *NIMBY*, per ser excessivament simplista i no reconèixer la diversitat de motius que porten als residents a oposar-se, centrant-se únicament en l'interès personal com a únic factor de l'oposició. La crítica a la noció de 'NIMBYisme' va despertar l'interès per altres factors que porten a l'oposició, entre d'altres, l'afectació sobre els entorns paisatgístics (Ioannidis & Koutsoyiannis, 2020; Johansson & Laike, 2007), la propietat del parc eòlic (Haggett & Aitken, 2015; Warren & McFadyen, 2010) o l'equitat territorial (Jobert et al., 2007; Zografos & Saladié, 2012).

Per altra banda, alguns autors s'han centrat en dissenyar models teòrics per analitzar conjuntament els de factors que expliquen l'acceptació de l'energia eòlica (Hammami et al., 2016; Huijts et al., 2012; Upham et al., 2015;Jobert et al., 2007).

Un exemple d'aquest enfocament és l'article de Wüstenhagen et al. (2007), que defineix tres dimensions de l'acceptació social: l'acceptació socio-política *–socio-political acceptance–*, entesa com l'acceptació de l'energia eòlica per part dels actors polítics i les institucions; l'acceptació de mercat *–market acceptance–*, és a dir, l'acceptació d'empreses, inversors i

consumidors d'energia eòlica; i l'acceptació comunitària –*community acceptance*–, això és, l'acceptació per part dels actors locals, i en particular els residents i autoritats municipals. En aquest sentit, a diferència de la tesi del 'síndrome NIMBY', l'enfocament centrat en 'l'acceptació comunitària' dels parcs eòlics considera que l'oposició dels residents locals és un fenomen complex i multifactorial (Wüstenhagen et al., 2007).

Així doncs, degut a la complexitat d'aquest fenomen, l'oposició dels residents locals als parcs eòlics és una temàtica que s'ha abordat des de diferents camps d'estudi de les ciències socials: l'estudi de les percepcions ciutadanes (Hall et al., 2013; Johansson & Laike, 2007; Langer et al., 2016), l'estudi de les identitats territorials (Devine-Wright & Howes, 2010; van der Horst, 2007), i també l'anàlisi de polítiques públiques (Rand & Elmallah, 2022; Simcock, 2016; Simón et al., 2019).

Aquesta darrera línia de recerca s'ha centrat a estudiar les polítiques públiques que regulen, defineixen i autoritzen els parcs eòlics. En general, aquestes s'han analitzat des de dos punts de vista –com s'ha definit anteriorment–: la justícia processal i la justícia distributiva (Gross, 2007). Pel que fa a l'estudi de la justícia distributiva, el nombre d'estudis és elevat, especialment per l'interès que han generat els mecanismes de compensació econòmica (e.g. Leer Jørgensen et al., 2020; Mills et al., 2019; van Wijk et al., 2021). En aquest sentit, l'evidència empírica mostra que les compensacions són un dels factors que presenta una incidència més significativa en l'acceptació dels projectes per part de les comunitats, però els residents tendeixen a oposar-se a aquells sistemes que perceben com a poc equitatius o injustos (van Wijk et al., 2021).

Si bé hi ha una àmplia producció acadèmica entorn a les consideracions de justícia distributiva i els mecanismes de compensació, hi ha menys estudis que s'hagin centrat en l'anàlisi de la justícia processal en els processos d'implantació dels parcs eòlics (Walker & Baxter, 2017, p. 160). No obstant això, trobem alguns estudis en aquest àmbit, la majoria basats un disseny de recerca qualitatiu, ja sigui a partir de dades d'enquestes (Stadelmann-Steffen & Dermont, 2021; Walker & Baxter, 2017), experiments amb *focus groups*(Lienhoop, 2018) o entrevistes semi-estructurades (Ottinger, 2013; Rand & Elmallah, 2022; Simcock, 2016).

Un dels casos més recents és l'estudi de Rand i Elmallah (2022), que compara els procediments de planificació i disseny als estats estatunidencs d'Ohio i Minnesota. L'estudi conclou que els residents locals valoren negativament que no se'ls inclogui en les etapes de planificació, construcció, operació o desmantellament dels parcs eòlics, el que augmenta l'oposició contra els projectes (Rand & Elmallah, 2022). Aquests resultats semblen confirmar els resultats de Stadelmann-Steffen i Dermont (2021), Walker i Baxter (2017), o Wolsink (2007), que apunten

que els models més deliberatius i participatius solen ser més ben acceptats que els models '*top-down'* en què els projectes es planifiquen i gestionen exclusivament des d'òrgans externs al territori. En aquesta línia, Ottinger et al. (2014), en un estudi comparat de dos parcs eòlics a l'estat de Washington, analitzen dos processos de planificació i disseny regulats a nivell estatal i a nivell de comtat. Els resultats de l'estudi mostren que els processos gestionats localment són percebuts com a més justos per part dels residents locals; per contra, els processos estatals són significativament més eficaços alhora d'implantar l'energia eòlica –malgrat que generin més oposició local. Aquests resultats confirmen el que apunta l'estudi de Simcock (2016), que també identifica dificultats de planificació i implementació en els processos gestionats a nivell local.

A més, un altre argument que exposa Simcock és que els procediments de planificació dels parcs eòlics –sigui quin sigui el nivell de govern– sovint inclouen "*multiple decisions and multiple dimensions of procedural justice*" (2016, p. 475). És a dir, que els residents no consideren que els procediments siguin justos o injustos de manera absoluta, sinó que la seva opinió depèn de quina decisió particular i quin aspecte de la justícia processal en concret s'estiguin valorant (Simcock, 2016). En definitiva, la relació entre com es duen a terme els processos de decisió dels parcs eòlics i l'opinió que els residents locals tenen dels projectes és més complexa del que se sol assumir. Per aquest motiu, diversos autors apunten que són necessaris més estudis qualitatius en aquest àmbit, que analitzin els processos de decisió amb més profunditat i en contextos institucionals més diversos (Walker & Baxter, 2017; Rand & Elmallah, 2022).

3. Marc teòric

En aquest apartat es recullen els principals temes i conceptes definits en estudis previs amb l'objectiu d'elaborar un marc d'anàlisi que sigui útil per identificar aquelles qüestions rellevants per a l'estudi de la justícia processal en els projectes d'energia eòlica. L'objectiu és conceptualitzar i definir els principals factors que han estat reconeguts en la literatura, anticipant els possibles temes que seran rellevants en l'estudi de casos(Symon & Cassell, 2012). Així doncs, el marc teòric és també rellevant per a elaborar el llistat de codis predefinits que seran utilitzats en l'anàlisi de les entrevistes –veure Annex 1.

3.1. Participació

La *participació* o inclusió dels residents locals s'ha identificat extensament com un factor positiu en l'acceptació de l'energia eòlica (Hall et al., 2013; Simcock, 2016; Walker & Baxter, 2017; Wolsink, 2007). Una manera analíticament útil d'operacionalitzar la participació és la

proposada per Rand & Elmallah, a partir de tres subfactors: (1) qui s'inclou, (2) en quin estadi s'inclou i (3) quines oportunitats d'oportunitats de participació hi ha.

Segons Fung, "*one primary feature of any public decision-making device is the character of its franchise: Who is eligible to participate, and how do individuals become participants?*"(2006, p. 67). En aquest sentit, els mecanismes de participació en la planificació de parcs eòlics varien molt en termes de qui pot participar, tant a nivell formal com *de facto*. Per tant, no només resulta rellevant estudiar quins actors tenen el dret legalment reconegut de participar, sinó també quins són els que, a la pràctica, assisteixen als actes i reunions o participen a les consultes (Aitken 2010).

Així mateix, el moment en què s'inclou als residents també pot determinar el seu grau d'acceptació del projecte (Rand & Elmallah, 2022). L'estudi de Mills et al. (2019) demostra que la inclusió dels residents locals en etapes inicials de la planificació dels projectes eòlics millora les percepcions que els individus tenen dels parcs eòlics un cop s'han construït. En aquest sentit, incloure els residents locals durant la planificació pot incrementar en major mesura l'acceptació dels projectes (Mills et al. 2019).

Per últim, tal i com emfatitzenWalker & Baxter (2017), una altra dimensió rellevant és l'*oportunitat* real dels residents a participar, és a dir, de fer sentir la pròpia veu en la presa de decisions. Gross es refereix al mateix fenomen amb el concepte "*ability to be heard*" (2007, p. 2732), i altres autors subratllen la importància de la comunicació bidireccional (Fung, 2006; Rand & Elmallah, 2022).

3.2. Influència

En la literatura sobre justícia processal, és habitual establir la diferència entre, d'una banda, la inclusió dels actors en els processos, i de l'altra, la seva *influència* real sobre les decisions (Fung, 2006). Aquesta distinció és rellevant perquè, com argumenten Walker i Baxter, "*there are numerous accounts of the negative impacts of token displays of public participation where local voices are encouraged, but with little real influence over the planning outcomes*" (2017, p. 161). Així doncs, en relació amb la influència, es consideraran dos factors: (1) quin rol exerceixen els residents en la presa de decisions i (2) si les seves demandes són preses en compte.

En la seva tipologia de la participació ciutadana, Arnstein (2007) definia vuit nivells –*ladders*– de participació ciutadana segons la capacitat d'influència de cadascun sobre les decisions finals. En funció del rol que adopta el ciutadà, Arnstein agrupa els vuit *ladders* en tres grups: 'no-participació', 'tokenisme' i 'poder ciutadà' (2007: 26). Simcock (2016, p. 469) adapta la

tipologia d'Arnstein a la planificació de projectes eòlics, a partir de tres categories alternatives: 'escoltar com a espectador', 'influència consultiva' i 'autoritat directa' (2016, p. 469).

D'altra banda, un altre aspecte que cal tenir en compte és la capacitat *real* dels actors de fer escoltar les seves demandes, o en els termes de Fung, "*How is what participants say linked to what public authorities or participants themselves do"* (Fung, 2006, p. 69). En aquest sentit, procediments de decisió *a priori* inclusius poden menystenir en la pràctica la veu de certs actors, i per això resulta rellevant no tan sols la possibilitat d'expressar les opinions, sinó també si aquestes són preses en compte i considerades legítimes (Walker & Baxter, 2017). En la mateixa línia, Langer et al. (2016) subratllen que els ciutadans perceben positivament la seva inclusió en els processos, però perceben negativament els processos en què la inclusió no es tradueix en major poder de decisió.

3.4. Informació

La informació de què es disposa és un aspecte determinant en els procediments de planificació i emplaçament d'energies renovables (Phadke, 2013). Disposar d'informació suficient, i que sigui fiable i entenedora, és un element primordial per a la presa de decisions. Des d'un punt de vista de justícia processal, cal considerar la informació des dels següents punts de vista: (1) de quanta informació es disposa, (2) la claredat de la informació i (3) la fiabilitat.

Una idea qüestionada sovint en la literatura sobre emplaçament d'energies renovables és que la provisió de la informació sigui sempre unidireccional: de promotors/administració als ciutadans locals (e.g. Wolsink, 2000; 2007). En aquest sentit, Wolsink (2007, p. 25) argumenta que en els procediments *top-down*, promotors i òrgans decisoris solen menystenir les informacions provinents dels residents locals, seguint un esquema "*Decide-announce-defend*" –primer es prenen les decisions, després s'informa al ciutadà, i finalment se'l busca convèncer. Aquesta postura contrasta amb la de models de decisió locals, més participatius, en què es considera que els residents disposen 'd'informació privilegiada' que permet millorar l'*outcome* de les decisions (Ottinger et al., 2014).

En un context en què no és clar què vol dir 'informació rellevant' i qui la disposa, la presa de decisions hauria d'incloure "*systematic efforts to identify and address gaps in knowledge that are relevant to decision-making, and to make that information accessible to the public and decision-makers*" (Rand & Elmallah, 2022, p. 3). Així doncs, en termes de justícia processal, és imprescindible que no hi hagi excessius "*information gaps*" en la ciutadania, donant accés i promovent activament la difusió d'informació entenedora i fiable (Simcock, 2016).

3.5. Confiança

L'existència de relacions de confiança *–trust–* entre els actors s'ha identificat sovint com un factor determinant per la justícia processal (e.g. Wolsink, 2007; Wüstenhagen et al., 2007). Tanmateix, podria semblar que, *a priori*, la confiança és un factor previ i extern al procediment. Respecte a aquesta idea, Hall et al. argumenten que, tot i que la confiança depèn en part de les idees preconcebudes que els actors tenen dels altres, també és un factor altament vinculat als processos, ja que les relacions de confiança o desconfiança es construeixen "*through regular and ongoing engagement*"(2013, p. 204). Per tant, la confiança entre els actors s'ha considerat un element fonamental per la justícia processal, especialment en relació a dos aspectes: (1) la confiança en el promotor i (2) la confiança en l'administració.

La relació entre el promotor del projecte i els residents locals és un dels factors de major incidència sobre l'acceptació comunitària dels projectes d'energia eòlica (Wüstenhagen et al., 2007). SegonsRand & Elmallah(2022), cal considerar que els promotors locals o amb experiència prèvia al territori solen rebre major percepció dels residents, mentre que els promotors nouvinguts han de fer majors esforços per a guanyar acceptació en les comunitats locals. D'altra bandaWalker i Baxter (2017) defineixen tres elements per a caracteritzar la relació dels residents sobre el promotor: si el promotor és sincer, si escolta i interactua amb els residents i quines estratègies utilitza per a relacionar-s'hi.

Si bé la majoria d'estudis s'han centrat a estudiar les relacions entre residents i promotors, altres autors també han destacat la rellevància dels vincles entre els residents locals i l'administració(Langer et al., 2016). Segons l'estudi de casos d'Ottinger et al. (2014), els residents desconfien més de la presa de decisions quan l'autoritat competent és estatal que en els processos locals. Tanmateix, també subratllen que la desconfiança en l'administració local pot ser molt elevada els procediments no són capaços de generar mecanismes de deliberació que permetin incrementar la confiança entre els actors a llarg termini (Ottinger et al. 2014)

4. Metodologia i casos d'estudi

4.1 Selecció dels casos

La recerca se centra en dos casos d'estudi a la comarca catalana de l'Alt Empordà. En concret, s'estudiarà el procés de planificació de dos parcs eòlics als territoris de la l'Albera i del Golf de Roses: en el cas de l'Albera, s'estudiarà el projecte de parc eòlic anomenat 'Galatea', i en el cas del Golf de Roses s'ha escollit el projecte de parc eòlic marí o *offshore*[1] anomenat

[1] Terme anglès que s'utilitza en el camp de l'energia eòlica per a referir-se a la tecnologia eòlica marina.

‘Tramuntana’. Tot i que en tots dos emplaçaments s’han presentat altres projectes de parcs eòlics –3 a l’Albera i 5 al Golf de Roses– els projectes escollits són els que es trobaven amb una fase de planificació més avançada en el moment de realitzar aquest estudi.

A les Figures 1 i 2 poden consultar-se els mapes dels projectes en les dues ubicacions.

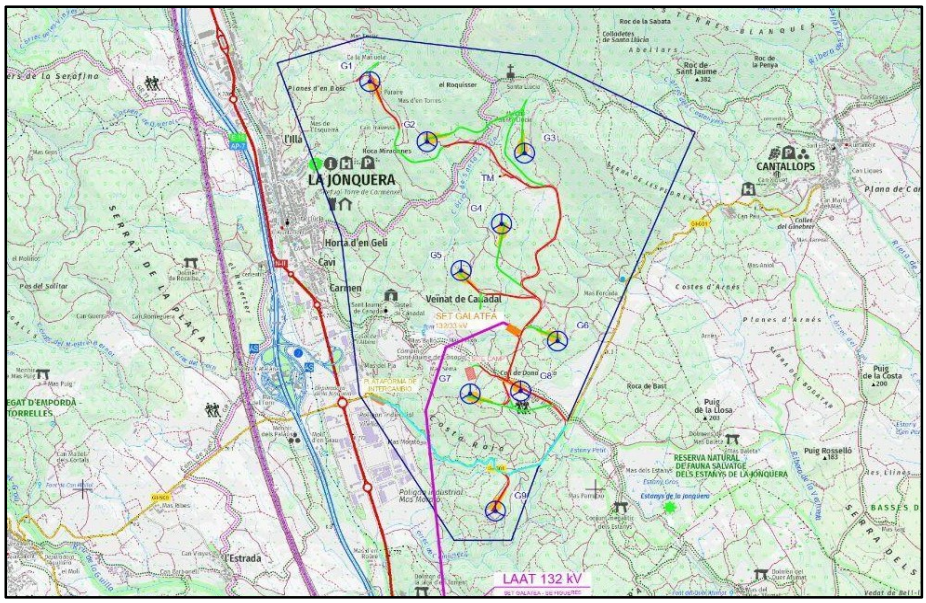

Figura 1: Projecte d’emplaçament del parc eòlic Galatea a l’Albera. Font: Enel Green Power (2021).

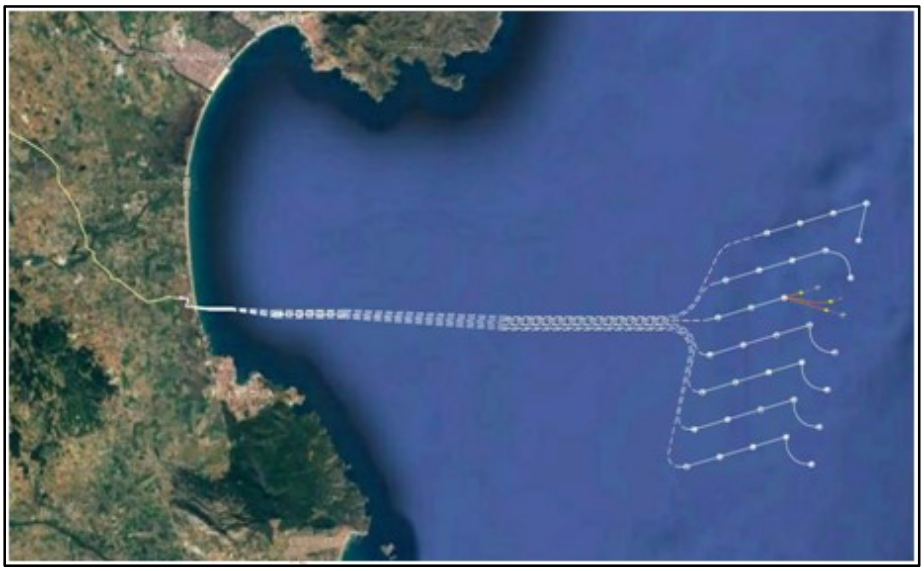

Figura 2: Projecte d’emplaçament del parc eòlic Tramuntana al Golf de Roses. Font: SENER(2023).

En el cas espanyol, d’acord amb la legislació estatal, els projectes de parcs eòlics poden tramitar-se a través de les administracions de les comunitats autònomes –si són terrestres i produeixen menys de 50MW de potència– o bé a nivell estatal –per a projectes marins o projectes terrestres de més de 50MW. Aquest disseny legislatiu implica que, segons les seves

característiques, els parcs eòlics segueixen uns tràmits diferents en la planificació, i això afecta, entre d'altres, als informes d'impacte que se sol·liciten, a les eines d'informació pública requerides o als mecanismes de participació inclosos. Així doncs, l'objectiu d'aquest treball de camp és comparar la planificació del projecte Galatea, que correspon a l'administració de la Generalitat de Catalunya, amb la del projecte Tramuntana, que com a parc eòlic marí, forma part de l'àmbit competencial de l'Administració General de l'Estat.

Tot seguit, la Taula 1 recull de manera comparada les característiques dels dos casos d'estudi.

Cas d'estudi	***Albera***	***Golf de Roses***
Nom del Projecte	Parc eòlic Galatea	Parc eòlic Tramuntana
Tipus de projecte	Terrestre	Marítim
Municipis afectats	La Jonquera, Cantallops, Capmany, Sant Climent Sescebes i Espolla	Roses, L'Escala, Castelló d'Empúries, Sant Pere Pescador i L'Escala
Promotor	Enel Green Power	BlueFloat Energy i SENER
Administració responsable	Nivell autonòmic – Ponència d'Energies Renovables de Catalunya	Nivell estatal – Administración General del Estado
Període de planificació dels projectes	Inicia tramitació: 30 de desembre 2021. Finalitza tramitació: 23 de gener 2023	Inicia tramitació: 26 de febrer de 2021 Finalitza tramitació: 30 de febrer 2023
Detalls tècnics	9 aerogeneradors de 200 metres d'alçada total	84 aerogeneradors –avantprojecte– o 33 aerogeneradors –projecte definitiu– de 200 metres d'alçada total
Potència elèctrica total del parc	49 MW	1.000 MW –avantprojecte 500 MW –projecte definitiu
Grau d'acceptació comunitària	38,5% a favor, 49,8% en contra, 11,7% neutral	40,5% a favor, 46,8% en contra, 12,7% neutral

Taula 1: Principals característiques dels casos d'estudi. Font: elaboració pròpia

La selecció dels dos casos d'estudi es justifica perquè permet comparar dos casos que, degut a la seva proximitat territorial, són molt similars respecte els factors culturals, climàtics i socioeconòmics. En aquest sentit, diversos estudis (Devine-Wright et al., 2017; Hammami et al., 2016) apunten que aquest tipus de factors influeixen significativament en l'acceptació local dels projectes i, per tant, podrien alterar els resultats de la comparativa. És a dir, la proximitat territorial dels casos facilita l'anàlisi, garantint una baixa variabilitat en els factors climàtics i socioculturals, i permetent centrar el focus sobre l'objecte d'estudi, *i.e.*, els factors relacionats amb el procés de planificació. D'altra banda, la selecció de casos permet analitzar de manera comparada els processos de planificació de l'administració autonòmica i estatal. En aquests sentit, es busca contribuir a la comprensió teòrica d'aquestes polítiques i proposar eines pràctiques per a la seva millora.

Finalment, una consideració rellevant entorn els casos d'estudi és que, tal i com s'observa en la Taula 1, el grau d'acceptació entre els residents locals és similar en ambdós territoris, amb una acceptació lleugerament superior –tan sols d'un 2% més– al Golf de Roses. En aquest sentit, cal tenir en compte que aquesta investigació parteix de la hipòtesi que la visió dels residents locals sobre el procés de planificació dels parcs eòlics influeix sobre el grau d'acceptació local dels parcs. És a dir, que perquè aquesta hipòtesi es compleixi en els casos d'estudi que s'han seleccionat, els residents han de percebre el procés de planificació i disseny dels dos parcs eòlics de manera similar en el seu respecte per la justícia processal. Si, per contra, els residents percebessin la justícia processal d'un projecte de manera significativament més positiva, el grau d'acceptació d'aquest projecte hauria de ser, *ceteris paribus*, superior, i per tant la hipòtesi hauria de descartar-se.

4.2 Recol·lecció de dades

La primera etapa del treball de camp d'aquest estudi consisteix en la recol·lecció de les dades que posteriorment s'utilitzaran per a l'anàlisi de casos. Aquesta part de la recerca es divideix en dos estadis: la fase de recopilació d'informació i la fase d'entrevistes semi-estructurades.

4.2.1 Recopilació d'informació

En aquesta fase, es recopilarà informació mitjançant la combinació de diverses tècniques: la revisió de documents jurídics, informes, i altres fonts secundàries; la realització d'entrevistes exploratòries, i la consulta de bases de dades.

El disseny d'un primer estadi de la recerca centrat en recopilar informació a través de múltiples fonts és una tècnica habitual en els estudis de cas qualitatius, i també en el camp de l'anàlisi de projectes d'energia eòlica (e.g. Aitken, 2010; Hammami et al., 2016; Jobert et al., 2007; Masaud, 2021). Tal i com defineix Aitken (2010, p. 6069), la combinació de diverses fonts permet una caracterització preliminar més completa dels casos d'estudi, així com a eina de suport per a la recerca mitjançant entrevistes. En aquest sentit, la informació recopilada en aquesta fase és útil per a diferents funcions: la selecció i caracterització dels casos, la selecció dels entrevistats, el plantejament de les entrevistes, i com a eina de suport en l'anàlisi del contingut. Les fonts consultades s'adjunten a continuació:

- Documents legislatius: legislació de l'àmbit estatutari català, de l'Estat espanyol i de l'àmbit europeu.
- Documents de premsa: revisió d'articles, notícies, reportatges o altres documents periodístics que siguin rellevants pel cas d'estudi.

- Documents oficials dels projectes: textos dels avantprojectes, declaracions d'avaluació ambiental, al·legacions d'entitats independents, plans d'ordenació de l'espai marítim, etc.

- Tres entrevistes exploratòries amb actors implicats i/o experts en l'objecte d'estudi.

- Una enquesta (n = 450), realitzada per l'empresa Celeste-Tel el juliol de 2022 a 17 municipis de l'Alt Empordà. L'enquesta, de tres preguntes, cobreix les percepcions ciutadanes respecte la implantació de parcs eòlics als municipis de l'Albera i del Golf de Roses. S'ha concedit el permís d'accedir i analitzar la base de dades pels propòsits d'aquesta recerca.

4.2.2 Entrevistes semi-estructurades

Les entrevistes semi-estructurades utilitzen una guia de preguntes amb resposta oberta amb l'objectiu que l'entrevistat desenvolupi experiències i arguments entorn a un tema pre-definit (Simcock, 2016). Tal i com argumenten Rand & Elmallah (2022, p.2), aquesta tècnica de recerca és especialment adequada per l'estudi de les percepcions ciutadanes dels processos administratius, ja que a diferència dels mètodes quantitatius o l'extracció de dades mitjançant enquestes, permet obtenir una informació més completa sobre l'estructura dels procediments – qui pren les decisions, quins actors s'hi involucren i quan. Per aquest motiu, es tracta d'una tècnica habitual en les investigacions que analitzen temes de justícia processal, també en l'àmbit dels projectes d'energia eòlica (Aitken, 2010, 2010; Gross, 2007; Hammami et al., 2016; Jobert et al., 2007; Langer et al., 2016; Leer Jørgensen et al., 2020; Rand & Elmallah, 2022; Simcock, 2016).

En aquest treball de camp, s'han realitzat un total de 12 entrevistes, d'una duració d'entre 30 i 90 minuts. S'ha emprat un guió flexible, dividit en tres seccions: primer, preguntes entorn a la percepció de l'entrevistat sobre el parc eòlic i els efectes positius i negatius, segon, qüestions de justícia distributiva i compensacions, i per últim, un apartat més extens sobre les diferents qüestions de justícia processal. El protocol de les entrevistes pot consultar-se a l'Annex 2 d'aquest estudi.

El criteri que s'ha utilitzat en la selecció dels entrevistats és el mostreig intencional –*purposeful sampling*– (Blatter et al., 2016). Seguint aquesta tècnica, la selecció dels entrevistats es busca perfils d'entrevistat que aportin informació significativa per a respondre la pregunta de recerca. En aquest sentit, seguint el disseny de Jobert et al. (2007), s'han realitzat entrevistes amb representants dels diferents actors dels municipis afectats, que s'han vist involucrats de manera directa o indirecta amb els processos de planificació i disseny dels parcs. D'aquesta manera, es

pot recollir el testimoni d'aquelles persones que coneixen de manera més directa els processos de planificació dins de l'àmbit local i que disposen d'informació més significativa sobre l'objecte d'estudi (Jobert et al., 2007). Es busca també representar posicionaments diversos o fins i tot enfrontats, provinents de diferents actors locals o grups d'interès, com són plataformes ecologistes, ajuntaments, propietaris de terrenys, o plataformes contràries. Com s'ha esmentat, la recopilació d'informació realitzada en la primera fase del treball de camp s'utilitzarà per a identificar persones que responguin als perfils desitjats. D'altra banda, aquest mètode s'ha combinat amb l'obtenció de nous entrevistats mitjançant contactes facilitats a les pròpies entrevistes –*snowball sampling*(Langer et al., 2016).

Així doncs, amb aquest disseny de recerca es prioritza l'anàlisi de les variables institucionals, relacionades amb les consideracions de justícia processal per sobre d'un mostreig més representatiu a nivell sociodemogràfic. Tanmateix, cal tenir en compte que, com demostren múltiples estudis (e.g. Devine-Wright, 2005; Ladenburg, 2010), variables com el gènere, l'edat, o la posició socioeconòmica també són factors que influeixen significativament en l'acceptació de l'energia eòlica i, per tant, haurien de considerar-se de cara a estudis posteriors.

Codi	Àmbit	Data	Gènere	Rol de l'actor
ALB_1	L'Albera	27 de març	Home	Representant d'un grup d'oposició ciutadana
ALB_2	L'Albera	5 d'abril	Dona	Representant del Parc Natural Serra de l'Albera i membre d'una entitat ecologista
ALB_3	L'Albera	12 d'abril	Home	Regidor a l'ajuntament d'un municipi afectat
ALB_4	L'Albera	18 d'abril	Dona	Treballadora de la vinya i propietària de terrenys
ALB_5	L'Albera	25 d'abril	Home	Avaluador ambiental consultat
ROS_1	Golf de Roses	3 d'abril	Home	Representant d'un grup d'oposició ciutadana
ROS_2	Golf de Roses	19 d'abril	Home	Avaluador ambiental consultat
ROS_3	Golf de Roses	28 d'abril	Dona	Regidora a l'ajuntament d'un municipi afectat i representant del Parc Natural Cap de Creus
ROS_4	Golf de Roses	5 de maig	Home	Alcalde de l'ajuntament d'un municipi afectat
ROS_5	Golf de Roses	8 de maig	Home	Representant de la confraria de pescadors d'un municipi afectat

Taula 2: Característiques dels entrevistats. Font: Elaboració Pròpia.

4.3. Metodologia d'anàlisi de dades

Per a l'anàlisi de les dades, s'ha seguit una metodologia de tipus abductiu. Els mètodes abductius combinen, d'una banda, l'ús de variables definides*a priori* a partir dels suggeriments que es deriven d'estudis previs, i de l'altra, la voluntat de suggerir noves hipòtesis i línies d'investigació que contribueixin a la literatura existent (Hammami et al., 2016, p. 156). La transcripció de les entrevistes ha estat codificada mitjançant programari informàtic *CAQDAS*[2], a partir del *softwareMAXQDA*. En aquest sentit, s'han utilitzat les variables identificades en el marc teòric –informació, participació, influència i confiança– com a principals categories de codis predefinits que s'han desglossat en subcategories, com es pot consultar a l'Annex 1.

4. Resultats

4.1 Descripció dels processos de planificació

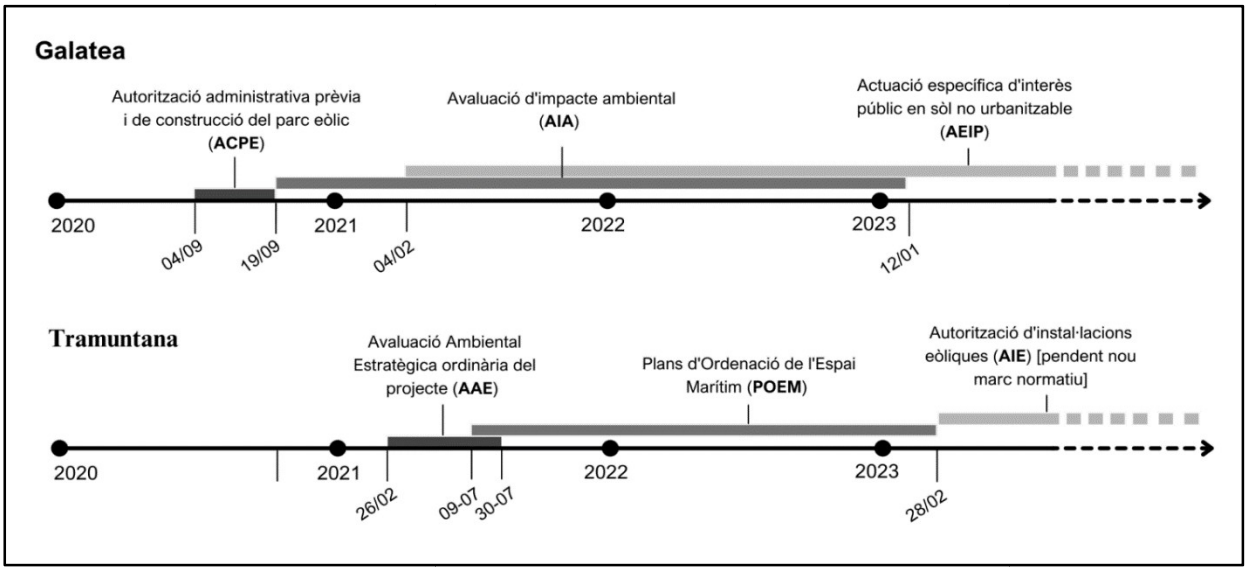

Figura 3: Etapes de la planificació i disseny dels parcs eòlics. Font: Elaboració Pròpia.

El projecte Galatea és un dels primers projectes aprovats per la Ponència d'Energies Renovables, seguint la tramitació establerta pel *Decret-Llei 16/2019* de la Generalitat de Catalunya. Tal i com regula la normativa catalana, els parcs eòlics han de passar per diverses fases en la seva planificació fins a ser aprovats de manera definitiva, com es veu representat en la Figura 1. En aquest sentit, tot i que s'han presentat fins a 5 avantprojectes de parcs eòlics a diferents ubicacions de l'Albera, el parc eòlic Galatea és l'únic que comptava amb una declaració favorable de la Ponència en el moment de realització d'aquest estudi. Així doncs,

[2] Sigles de *computer-assisted qualitative data analysis software* –programa d'anàlisi de dades qualitatives amb assistència digital.

l'únic aspecte pendent en el procés de planificació del parc era l'obtenció del permís administratiu de construcció o AEIP.

D'altra banda, el projecte Tramuntana va ser el primer projecte de parc eòlic marí presentat al Golf de Roses, dels sis projectes que s'han presentat al MITECO[3] per superar el tràmit d'avaluació ambiental. Segons el *Real Decreto 150/2023*, conegut popularment com a POEM, la zona on s'ubica el parc, denominada 'LEBA-1', és l'única zona autoritzada al litoral català per al desenvolupament de l'eòlica marina. Aquesta zona 'prioritària' per a l'energia eòlica se situa entre el Golf de Roses, el Cap de Creus i la Badia de Pals, i es troba a 12 quilòmetres de la costa en el seu punt més pròxim. En el moment de realitzar aquest treball de camp, el parc Tramuntana és el projecte projectat a la zona LEBA-1 que més ha avançat en la seva planificació. Tanmateix, com es pot veure a la Figura 3, durant la realització de les entrevistes el parc encara no comptava amb l'autorització definitiva per part del MITECO.

	Etapa	Denominació del mecanisme	Tipus de mecanisme	Descripció
Galatea	ACPE	Notificació a Ajuntaments i Consell Comarcal	Informatiu	El promotor ha de presentar presencialment el projecte a les administracions locals afectades.
	AIA	Actes públics	Participatiu / Informatiu	Realització d'actes oberts als residents per a presentar el projecte. 2 Actes realitzats.
		Trobades amb residents	Participatiu / Informatiu	Trobades amb residents individuals per a informar i consultar sobre el projecte
		Informes i al·legacions	Participatiu	Sol·licitud d'informes a parts afectades, – ajuntaments, persones propietàries, etc. 23 Entitats consultades en total.
Tramuntana	AAE	Notificació a Ajuntaments afectats	Informatiu	El promotor ha de presentar presencialment el projecte a les administracions locals afectades.
		Consulta Ambiental	Participatiu	Sol·licitud d'informes a administracions afectades, com ajuntaments, administracions de parcs naturals, etc.
	POEM	Consulta pública prèvia	Participatiu	Consulta oberta a la ciutadania per a la realització de proposicions al POEM.
		Al·legacions	Participatiu	Les entitats afectades poden realitzar esmenes al text del projecte. 115 Al·legacions en total.

Figura 4: Mecanismes d'informació i de participació en els dos processos de planificació. Font: Elaboració Pròpia

Un altre aspecte rellevant pel que fa al procés de planificació són les compensacions que els promotors ofereixen als residents (Leer Jørgensen et al., 2020; Mills et al., 2019; van Wijk et al., 2021). Malgrat que l'efecte de les compensacions sobre l'acceptació de les comunitats locals

[3] Sigles de *Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico*.

és un factor que forma part de l'àmbit de la justícia distributiva, els estudis que analitzen la justícia processal s'han interessat per *quan* i *de quina manera* s'ofereixen les compensacions als residents (Walker & Baxter, 2017). La llei catalana[4] obliga a tots els projectes de tramitació autonòmica a reservar un mínim d'un 20% del capital dels projectes eòlics per a 'participacions' que s'ofereixen com a compensació als residents afectats. En compliment d'aquesta clàusula, Enel Green Power, promotor del projecte Galatea, ofereix als residents dels municipis de l'Albera participar amb aportacions d'entre 500€ i 25.000€, amb una rendibilitat fixa del 5,8% i un termini de retorn de 10 anys. La presentació d'aquest esquema de compensacions s'ha fet en dos actes de presentació oberts als residents, als municipis de Figueres i La Jonquera.

Per contra, en el cas espanyol les compensacions no són obligatòries per llei però els promotors poden oferir-les als residents de manera voluntària. SENER i BlueFloat, promotors del Tramuntana, han presentat varis sistemes de compensacions en els diferents actes de presentació i en les reunions amb grups afectats. En concret, destaca l'oferiment de bonificacions al rebut de la llum dels residents amb un 10% de l'import de la factura, i la possibilitat de compensacions addicionals –no concretades– al sector pesquer i als ajuntaments.

Finalment, un altre aspecte regulat legalment són els mecanismes d'informació pública i de participació dels residents locals en la planificació dels projectes. En aquest sentit, tant la planificació espanyola com la catalana inclouen diferents requeriments i estàndards que regulen, entre d'altres, quines entitats s'han de consultar, com s'ha d'informar a la ciutadania o quants actes de presentació s'han de dur a terme. Tanmateix, els promotors sovint impulsen a més altres mecanismes de participació i informació de manera voluntària. A la Figura 4 es pot veure un resum dels mecanismes de participació i informació que s'han emprat en els dos projectes.

4.2 Participació

El primer aspecte rellevant des de la perspectiva de la justícia processal és *qui participa* en la planificació. Com s'ha esmentat, tant la planificació estatal com l'autonòmica tracten d'incloure els residents en la planificació mitjançant mecanismes participatius. Ara bé, diversos entrevistats subratllen que qui pot participar en aquests mecanismes no són, en la majoria de casos, els ciutadans individuals, sinó que permeten la participació només d'organismes i entitats. És a dir, que la participació, tant en la tramitació autonòmica com en l'estatal, segueix un model més pròxim al 'corporativisme', entès com un model de presa de decisions que inclou a grups d'interés i col·lectius organitzats (Dahl, 1984).

[4] Decret Llei 24/2021, d'acceleració del desplegament de les energies renovables i distribuïdes participades de la Generalitat de Catalunya.

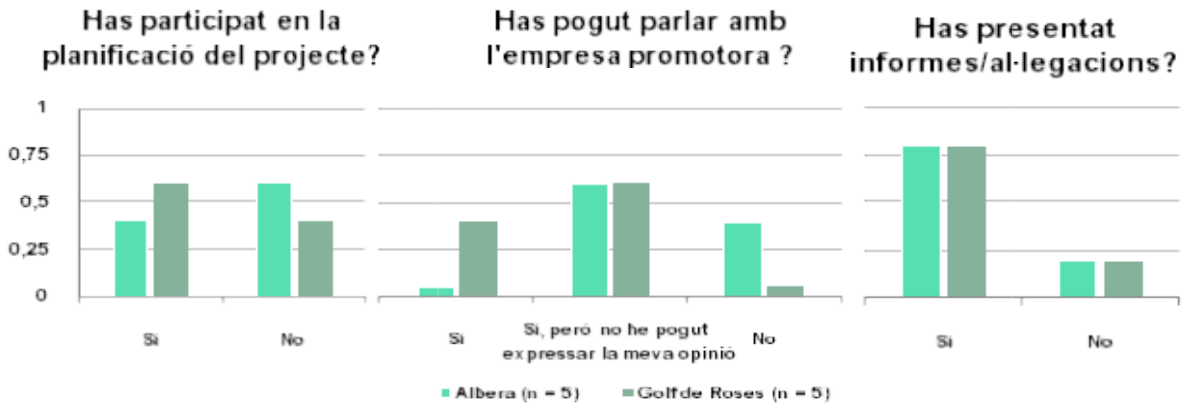

Figura 5: Respostes dels entrevistats entorn a la participació. Font: Elaboració Pròpia.

Un exemple d'aquesta participació corporativista és la consulta ambiental del Projecte Tramuntana, en què es va preguntar a desenes d'organismes i administracions afectades, però no es va consultar directament als residents. També va ser així en en el cas de la AIA del projecte Galatea, en què, a banda d'ajuntaments, només consultar a tres entitats locals. Aquest model corporativista és criticat per residents dels dos parcs, que demanen una participació més inclusiva amb el conjunt de la ciutadania:

> *ROS_2:* "La consulta és a organismes, no a gent normal."
> *ALB_1:* "A part de les al·legacions, no s'ha pogut participar, no hi ha hagut cap eina per preguntar a la gent. No s'ha fet cap enquesta, no s'ha fet res a nivell oficial"

El segon aspecte rellevant és *en quin moment participa* el ciutadà. Una queixa recurrent en els entrevistats de l'Albera és que els mecanismes previstos per la participació ciutadana només existeixen un cop el projecte inicial ja s'ha autoritzat. Per exemple, una propietària de terrenys es refereix als actes públics de presentació del parc, i argumenta que "no eren per saber què pensa el territori" sinó només "per presentar un projecte de *CrowdFunding*" [*ALB_4*]. En aquesta línia, la participació es produeix en un moment en què el projecte està dissenyat, i és llavors quan l'empresa presenta el projecte als ciutadans, realitza actes públics i contacta amb residents particulars. Aquests resultats semblen confirmar, en la línia d'estudis previs (e.g. Bell et al., 2005; Komendantova & Battaglini, 2016), que quan la planificació segueix un esquema "*decide-announce-defend*" –decidir-anunciar-defensar– s'incrementa el rebuig ciutadà.

D'altra banda, la planificació del projecte Tramuntana s'allunya més d'aquest esquema *decide-announce-defend*, ja que en el cas de l'eòlica marina sí que existeix una consulta pública prèvia per a decidir les zones on poden ubicar-se els parcs eòlics. En aquest sentit, diversos

entrevistats valoren positivament el mecanisme de consulta prèvia del POEM que, a banda d'oferir una participació *ex-ante*, és un procés obert a qualsevol ciutadà individualment, i no només a entitats afectades. Però pel que fa a altres aspectes concrets del disseny del Parc Tramuntana, les opinions són més dividides: alguns entrevistats manifesten que l'empresa promotora ha impulsat diversos mecanismes participació per saber l'opinió dels residents –actes públics, reunions amb entitats, etcètera–, mentre d'altres argumenten que no hi ha hagut una participació ciutadana tangible.

Per últim, cal considerar *quines oportunitats de participació* tenen els residents locals. En aquest sentit, alguns entrevistats apunten que sovint no poden accedir a presentar informes o al·legacions, per manca de recursos, temps, o formació especialitzada. Per aquest motiu, diversos residents valoren més positivament l'existència d'actes i reunions amb els promotors, un mecanisme de participació que només és obligatori per la normativa catalana, però que també s'ha impulsat, voluntàriament, pels promotors del projecte Tramuntana. Tanmateix, a la pràctica, molts entrevistats es mostren decebuts per aquests actes, degut a la manca de diàleg real, i una comunicació estrictament unidireccional.

Amb tot, els resultats semblen apuntar que la percepció dels residents dels mecanismes de participació és més aviat negativa en ambdós parcs, si bé és en el cas del projecte Tramuntana la percepció és lleugerament més positiva.

4.3 Influència

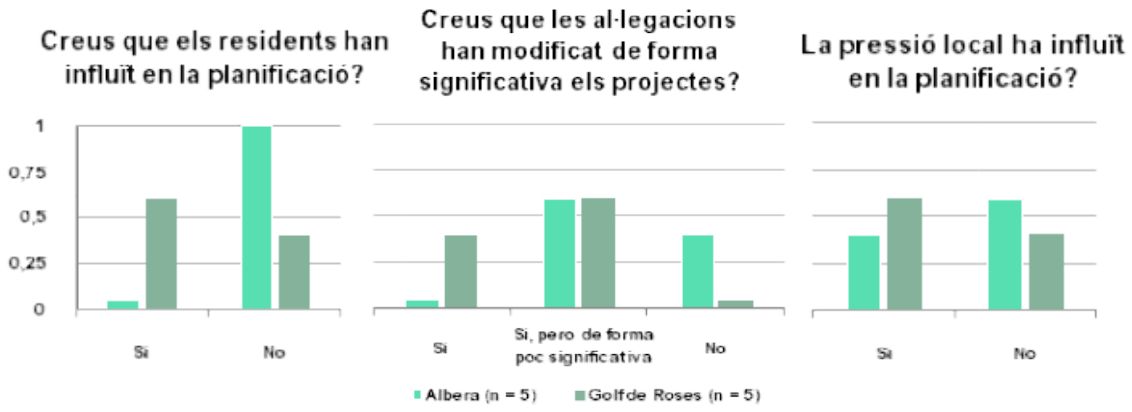

Figura 6: Respostes dels entrevistats entorn a la influència. Font: Elaboració Pròpia.

Un altre tema recurrent en les entrevistes és el grau d'*influència* que els residents poden exercir en la planificació dels parcs. En aquest sentit, en les entrevistes s'identifiquen dues estratègies principals dels residents per a influir en les decisions: (1) mitjançant mecanismes participatius legalment previstos i (2) a través d'actes de pressió pública.

En el cas del projecte Tramuntana, alguns entrevistats argumenten que alguns actors afectats, com els pescadors, han exercit una influència significativa en la planificació, a través d'al·legacions, informes, i fins i tot recursos judicials contra els projectes. Un aspecte mencionat per diversos entrevistats és que, gràcies a la consulta ambiental de la AAE, es va passar d'un projecte inicial de 84 molins a un projecte de 33 molins en el redactat definitiu. Aquest fet sembla haver estat positiu per a l'acceptació del projecte, atès que la majoria d'entrevistats valoren positivament les correccions fetes per l'empresa promotora. En aquest sentit, els actors consultats, malgrat no haver exercit el que Simcock (2016) cataloga com a 'autoritat directe', sí semblen haver tingut una certa 'influència consultiva' en les decisions del projecte.

En contrast, la influència d'informes i al·legacions sembla haver estat menor en el cas del projecte Galatea, malgrat que s'han realitzat modificacions parcials en el projecte. Com mencionen diversos entrevistats, el cas més notori és la modificació de la ubicació d'un aerogenerador perquè afectava els terrenys contigus a l'ermita de Santa Llúcia, una ermita romànica d'alt valor patrimonial i cultural. Degut a les al·legacions d'ajuntaments i entitats ciutadanes, l'administració va decidir moure l'emplaçament de l'aerogenerador a una nova ubicació. D'altra banda, un dels avaluadors ambientals consultats també manifestava que, gràcies als informes, s'havien implantat "mesures correctores preventives" per a protegir "hàbitats i espècies d'interès comunitari" [GAL_5]. En definitiva, a l'Albera trobem diversos exemples d'actors que han pogut exercir una 'influència consultiva' en la planificació del projecte, però tan sols parcialment, i amb una capacitat d'incidència menor que en el projecte Tramuntana.

La pressió pública ha estat un altre mètode per influir en les decisions, i tot i que les respostes dels entrevistats divergeixen en aquest aspecte, alguns defensen que la pressió ha pogut incidir en diversos aspectes de la planificació. A l'Albera, els principals grups de pressió ciutadana s'han posicionat en contra del projecte, i formen part des principals actors que han presentat al·legacions. A més, la majoria d'ajuntaments ha donat suport a les plataformes i als actes d'oposició, ja sigui recollides de firmes, aparicions als mitjans o, com explica un regidor contrari al projecte, les manifestacions i boicots:

> *ALB_2*: "A la Jonquera va anar gent a protestar contra l'acte a fora d'allà on es va convocar. I l'última vegada, fa poc, a Figueres, que es va fer un acte per promocionar la participació econòmica en el projecte, ens van convidar i [...] vam acabar impedint l'acte."

D'altra banda, al Golf de Roses també han estat visibles diversos grups de pressió, però en contrast amb l'Albera, trobem també grups de pressió impulsats pels ciutadans que s'han

posicionat a favor del projecte, i que han dut a terme accions com manifestos, conferències i aparicions als mitjans. Tanmateix, la presència de grups contraris també ha estat significativa, especialment perquè, com explica un dels entrevistats, han aconseguit generar vincles amb altres actors, com són "ajuntaments, centres educatius, empresaris turístics i el sector pesquer" [*ROS_1*]. En aquest sentit, la major mobilització ciutadana al Golf de Roses –tant a favor com en contra– sembla haver influït en la planificació, forçant l'empresa a un major diàleg amb els grups ciutadans i els sectors afectats.

En definitiva, la valoració global dels entrevistats sembla manifestar que han pogut influir més en la planificació en el cas del parc eòlic Tramuntana que en el Galatea.

4.4 Informació

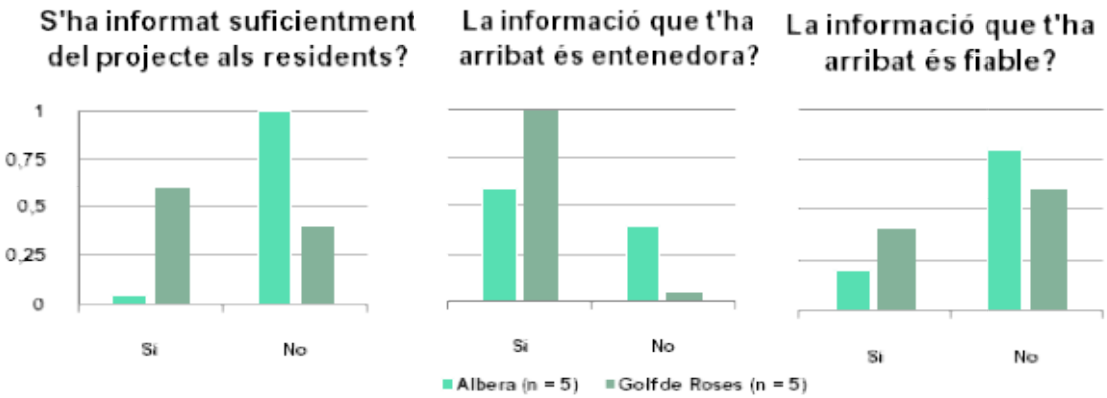

Figura 7: Respostes dels entrevistats entorn a la informació. Font: Elaboració Pròpia.

Un aspecte rellevant relacionat amb la justícia processal és l'existència de 'bretxes informatives' –*information gaps*– entre els residents locals (Simón et al., 2019). D'entrada, la manca d'informació sobre els projectes és una queixa més recurrent en els entrevistats de l'Albera – veure Figura 5. En aquest sentit, alguns entrevistats apunten que, tot i que la normativa autonòmica obliga els promotors a informar els residents emprant múltiples vies –actes públics, reunions amb ajuntaments, contactes 'porta a porta' amb residents, etcètera– aquests sovint no arriben a una part important dels residents. Per exemple, destaca el testimoni d'una resident contactada per l'empresa mitjançant la tècnica 'porta a porta', que posa en dubte la utilitat real d'aquella trobada:

> *ALB_4:* "Amb mi ja han posat el gomet i ja han fet l'entrevista d'una persona que viu al territori. [...] Vull dir, he servit d'això, jo, a Enel".

En canvi, en el cas del Tramuntana hi ha menys mencions a bretxes informatives, sobretot degut als múltiples actes i jornades organitzats per l'empresa promotora i la seva presència als mitjans. En aquesta línia, l'alcalde d'un dels municipis afectats manifesta:

> *ROS_4*: "el parc Tramuntana, hi estiguis d'acord o hi estiguis en contra, ha fet una tasca d'explicació en al territori".

Així mateix, malgrat que la majoria d'entrevistats valoren que la informació que els hi arriba és clara, la valoració no és tan favorable pel que fa a la seva fiabilitat. En el cas de l'Albera, en un entorn rural i principalment format per petits nuclis de poblacions, diversos entrevistats fan referència als 'rumors' que envolten els parcs eòlics. Un resident entrevistat [*ALB_2*] afirma que alguns veïns dubtaven de la veracitat del projecte fins que van veure la construcció de dues torres de mesura eòlica[5] en la ubicació del parc. Això també és d'aquesta manera en el cas del projecte Tramuntana, i la majoria d'entrevistats expressen queixes per la presència de d'informació falsa entorn als projectes, o identificant informacions contradictòries pel que fa al nombre d'aerogeneradors o les compensacions ofertes.

D'altra banda, un grup significatiu dels entrevistats fan referència a què, en molts casos, els ajuntaments dels municipis i les entitats ciutadanes són les que han fet la labor de proveir informació fiable a la ciutadania. En aquest sentit, una crítica recurrent en els dos casos d'estudi ha estat que la informació de les poblacions locals no es dugui a terme des d'administracions superiors. Aquesta crítica és especialment accentuada en el cas dels ajuntaments i les entitats, que manifesten que es veuen obligades a fer front a la manca d'informació amb recursos escassos, tant econòmics com tècnics.

> *ALB_1:* "Ens n'hem informat perquè, quan va sortir informació pública o els documents, IAEDEN[6] va fer la feina [...]. Aquesta labor d'informar la gent l'han fet als ajuntaments, però sobretot les entitats."
> *ROS_4: "*Els ajuntaments [...] som una mica els transmissors de la informació que ens arriba de les diferents administracions supramunicipals."

Així doncs, en global els resultats apunten que la presència de 'bretxes informatives' ha estat una problemàtica rellevant per la justícia processal en la planificació dels dos projectes. En

[5]Les torres de mesura eòlica són dispositius que s'instal·len en els projectes eòlics abans de la construcció dels aerogeneradors i les línies d'evacuació, per tal de mesurar la intensitat i freqüència del vent i garantir la viabilitat dels projectes.

[6] Sigles de Institució Alt Empordanesa per a la Defensa i Estudi de la Natura, una de les principals entitats contràries a l'aprovació del projecte Galatea.

conseqüència, sembla necessària una major tasca informativa de les administracions estatal i autonòmica per a garantir una informació accessible i fiable.

4.6 Confiança

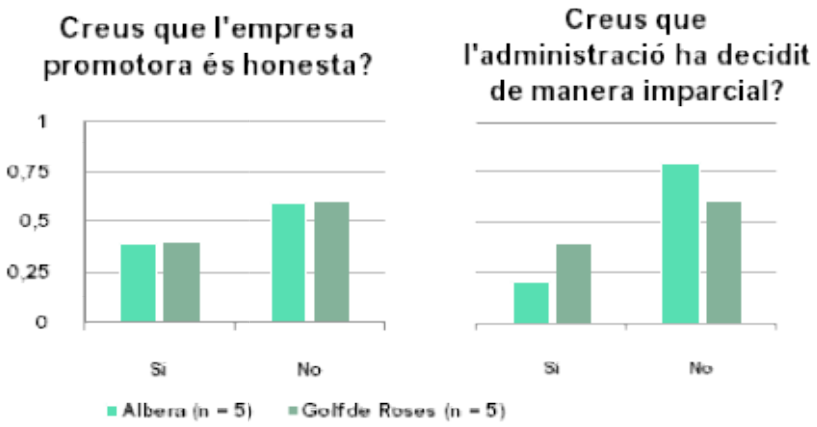

Figura 8: Respostes dels entrevistats entorn a la confiança. Font: Elaboració Pròpia.

Les percepcions dels residents locals sobre el procés de planificació es veuen afectades, en part, per la confiança que tenen envers l'empresa promotora i l'administració (Hall et al., 2013). Un nombre significatiu d'entrevistats afirma que desconfia de l'empresa promotora. En aquest sentit, els resultats semblen confirmar la tesi de Rand i Elmallah (2020), segons els quals els residents tendeixen a desconfiar més dels promotors quan aquests són empreses externes, que no tenen experiència prèvia en el territori. A tall d'exemple, una entrevistada de l'Albera [*ALB_2*] qualifica com a "molt opaques" les grans corporacions energètiques com Enel. Aquest tipus d'acusacions són presents també en els entrevistats al Golf de Roses, sobretot pel que fa a la relació de SENER i BlueFloat, promotors del projecte, amb les altres empreses que han presentat projectes a la zona, com Cobra, Iberdrola i Saitec. Un dels entrevistats, contrari als projectes, acusa a les cinc empreses d'haver-se "repartit el pastís" de l'eòlica marina a l'Estat, i d'haver pactat el repartiment dels projectes de manera "poc transparent" [*ROS_1*].

Tanmateix, aquestes acusacions no són compartides per tots els entrevistats, ja que un altre grup significatiu, en especial aquells entrevistats més favorables al projecte, dona una visió més positiva dels promotors,. Fins i tot, un dels entrevistats del Golf de Roses mostra el seu agraïment amb l'empresa, per haver dialogat amb els sectors afectats i per haver ofert compensacions als residents [*ROS_5*].

D'altra banda, aquesta postura contrasta amb la manca de confiança en les administracions, que ha estat un aspecte més estès entre els entrevistats, tan aquells favorables al projecte com els que es mostren contraris:

ALB_1: “Per mi el culpable no és Enel. Enel és una empresa que vol fer molins i si els pot fer respectant la tramitació, els farà. [...] El culpable és la tramitació que fa la Generalitat.”
ROS_5: “Jo he estat en reunions amb gent dels parcs eòlics. [...] Aquestes reunions les organitzen de bona fe les empreses que fan els parcs, no les administracions.”
ALB_4: “El tema és que la Generalitat vulgui donar veu a la societat civil. No és només un problema d'Enel, jo crec, és un problema polític, també. No estic tan segura que l'interessi, al govern, la posició de la gent.”

Així doncs, la desconfiança envers les administracions és un dels temes de justícia processal més recurrent en les entrevistes, però els motius d'aquesta desconfiança varien entre els casos. En el cas de l'Albera, diversos entrevistats acusen a la Ponència d'Energies Renovables d'haver prioritzat els interessos polítics i electoralistes per sobre dels criteris tècnics i de viabilitat del parc. En aquesta línia, la suposada manca d'imparcialitat de l'administració és un dels principals motius d'aquesta desconfiança, però altres entrevistats també fan referència al “centralisme” [*ALB_3*], les “irregularitats legals” [*ALB_2*] o la “manca de planificació” [*ALB_5*].

En el cas del Golf de Roses, les queixes envers l'administració són també àmplies, amb acusacions “d'il·legalitat fragrant” [*ROS_1*], de la ingerència en les decisions “d'interessos econòmics” [*ROS_2*] o directament de “corrupció” [ROS_3]. Un cas al que es refereixen diversos entrevistats és l'autorització inicial del projecte Tramuntana, que el MITECO va atorgar abans de la redacció del POEM actual –veure Figura 3–, en un moment en què l'eòlica marina encara no estava autoritzada al Golf de Roses. En aquesta línia, alguns entrevistats acusen l'administració d'haver mantingut tractes il·lícits amb l'empresa per a afavorir el projecte en front dels competidors.

En definitiva, els resultats apunten que la presència d'irregularitats en els processos de planificació pot deteriorar la confiança dels ciutadans envers els promotors i les administracions responsables i, en conseqüència, augmentar l'oposició ciutadana envers els projectes.

4.6 Discussió

Els resultats de les entrevistes en els dos casos d'estudi seleccionats, resumits de manera gràfica a la Taula 3, suggereixen diverses conclusions entorn a la pregunta de recerca. Primerament, els residents locals no semblen tenir una postura única sobre el procés de planificació, sinó que la seva valoració varia en funció de quina etapa i quin aspecte concret de la justícia processal s'estigui considerant. Aquests resultats sembla confirmar, en la línia de Simcock (2016), que el procés de planificació no és unitari, sinó que inclou múltiples decisions, i en cadascuna d'aquestes els residents valoren la justícia processal de diferents maneres. Per tant, els residents en diversos casos tampoc sostenen, entre ells, una postura unitària. En alguns aspectes concrets

de la planificació, les percepcions d'uns entrevistats són contràries –i fins i tot incongruents– amb les d'altres entrevistats. Aquest fet sembla apuntar a que, com argumenten Rand i Elmallah (2022), els residents sovint tenen expectatives i experiències diferents entorn al compliment de la justícia processal. En aquesta línia, els resultats suggereixen que els residents que tenen una posició favorable sobre el projecte tendeixen a veure com a més just el procés de planificació, i viceversa.

Factor considerat	***Aspecte de la justícia processal identificat***	***Efecte***
Participació	- Participació en al·legacions i informes limitada a organismes –model corporativista–.	Negatiu
	- Participació dels residents *ex-post* en la planificació dels projectes.	Negatiu
	- Dificultats en la presentació d'informes –manca de recursos econòmics, temps o formació especialitzada.	Negatiu
	- Realització d'actes i trobades amb residents locals.	Positiu
Influència	- Absència de mecanismes d'influència directa en la planificació del projecte.	Negatiu
	- Capacitat d'influència consultiva en la planificació a través d'informes i al·legacions.	Positiu
	- Negociació entre l'empresa i els grups de pressió.	Positiu
Informació	- Presència de bretxes informatives entre els residents.	Negatiu
	- Tasca de divulgació informativa per part d'ajuntaments i entitats.	Positiu
	- Problemes de veracitat i fiabilitat en la informació.	Negatiu
Confiança	- Irregularitats en els processos, manca de transparència i tractes il·lícits.	Negatiu
	- Confiança escassa en l'honestedat de l'empresa	Negatiu
	- Desconfiança en la imparcialitat de l'administració	Negatiu

Taula 3. Resum dels resultats dels casos d'estudi. Font: Elaboració pròpia.

En aquesta línia, els resultats semblen confirmar la hipòtesi de recerca: la majoria d'entrevistats consideren rellevants els aspectes de justícia processal, i manifesten que la manera com s'ha dut a terme la planificació ha influït en el seu nivell d'acceptació del parc. En aquest sentit, els residents perceben positivament alguns aspectes del procés de planificació dels projectes, però alhoras'identifiquen mancances de justícia processal significatives en la planificació i disseny dels dos parcs eòlics estudiats. Així doncs, els resultats suggereixen que, tot i que els entrevistats valoren de manera lleugerament més positiva la planificació del projecte Tramuntana, la seva opinió sobre el procés de planificació dels projectes és,en global, negativa en els dos casos estudiats.,

Així doncs, es pot inferir que les mancances en la justícia processal han afectat negativament l'acceptació dels parcs eòlics en els casos estudiats. Aquests resultats són congruents amb el fet que, com s'ha dit, els nivells d'acceptació local dels parcs eòlics són més aviat negatius en els dos estudis de cas –entorn a un 50% de rebuig i un 40% d'acceptació en tots dos casos. Tanmateix, cal considerar que, tal i com es deriva de l'anàlisi de les entrevistes, hi ha altres variables més enllà de les que s'han considerat que també han incidit en el grau d'acceptació dels residents. Per mencionar un exemple, un factor rellevant identificat en les entrevistes són les compensacions econòmiques, que han influït positivament en l'acceptació d'alguns residents, especialment en els grups amb compensacions més altes –propietaris de terrenys a l'Albera i pescadors al Golf de Roses, però de manera generalment negativa en aquells residents amb compensacions més baixes. Així mateix, en les entrevistes també s'han identificat altres factors rellevants en l'acceptació local, com la necessitat d'equitat territorial, la manca de viabilitat dels projectes o la presència d'alternatives energètiques al territori. Amb tot, l'afectació d'altres factors no permet afirmar categòricament que es compleix la hipòtesi de recerca en els casos d'estudi seleccionats, i en aquest sentit, és necessària més investigació en aquest àmbit per tal d'explorar hipòtesis alternatives.

5. Conclusions

El desplegament d'una transició energètica més justa implica, també, una major justícia en els processos de planificació. Tanmateix, pocs estudis han investigat de manera específica les qüestions de justícia processal en la planificació de projectes eòlics. A partir d'entrevistes semi-estructurades amb residents locals, s'analitzen les percepcions dels residents locals sobre la planificació de dos projectes eòlics a la comarca catalana de l'Alt Empordà. En concret, es compara el compliment de la justícia processal en els processos de planificació estatal i autonòmic, segons quatre variables d'estudi: participació, influència, informació i confiança.

Els resultats d'aquesta investigació confirmen resultats d'estudis previs que han analitzat la planificació de parcs eòlics per administracions estatals o regionals (Rand & Elmallah, 2022; Firestone, 2020; Ottinger, 2013): d'entrada, els residents manifesten opinions divergents envers el projecte, però la seva percepció sobre procés de planificació és, en general, negativa. Aquest resultat també es reflexa amb una anàlisi més detallada de les variables d'estudi.

Pel que fa a la *participació*, la majoria de residents perceben poques oportunitats fàctiques de participar en la planificació dels parcs. En aquest sentit, s'identifiquen mancances en els mecanismes de participació previstos per les administracions, sobretot per la presència de barreres informals en l'accés –necessitat de recursos econòmics, temps i formació. En el cas de la *influència* en la presa de decisions, alguns grups de residents –principalment propietaris de

terreny i pescadors– poden influir substancialment en el disseny dels parcs o en la ubicació dels molins. No obstant això, la resta de residents disposa de pocs mecanismes per a influir *de facto* en la planificació, el que porta a alguns residents formar grups de pressió per a fer valdre les seves demandes. D'altra banda, la *informació* s'identifica com una de les principals mancances de justícia processal en els dos casos estudiats, sobretot per la presència de 'bretxes informatives' significatives entre la població local. En aquest sentit, s'evidencia la necessitat d'una major implicació de les administracions, més enllà de la tasca informativa de les entitats locals, a l'hora de facilitar informació fiable i fàcilment accessible a les comunitats. Per últim, pel que fa a la *confiança*, l'opinió dels entrevistats envers l'empresa promotora és més aviat dividida, però una àmplia majoria són crítics amb les administracions. En particular, destaca la desconfiança de molts residents en el rigor legal o en la imparcialitat d'algunes decisions preses per l'administració.

Així mateix, els resultats d'aquest estudi aporten algunes contribucions que poden resultar rellevants tant per l'anàlisi teòrica com pel disseny pràctic de polítiques públiques d'energia eòlica. Primer, destaca el rol que assumeixen els ajuntaments i les entitats locals en la planificació, erigint-se sovint com a mediadors entre els residents locals i les administracions supramunicipals. Aquests actors són sovint els que, *de facto*, vehiculen les demandes dels residents i s'encarreguen d'informar la població, malgrat que, en molts casos, disposen de recursos escassos per assumir aquestes tasques. Per aquest motiu, sembla aconsellable avançar cap a una *governança multinivell* en la planificació dels parcs en què, d'una banda, es formalitzi el rol d'ajuntaments i entitats i, de l'altra, se'ls ofereixin més recursos econòmics i tècnics per a desenvolupar aquestes funcions de manera més eficaç.

Segon, un altre aspecte destacable identificat en les entrevistes és la manca d'*iniciativa pública* en la planificació territorial de les energies renovables. Tant en la planificació autonòmica com en l'estatal, l'empresa és la que, d'entrada, defineix els principals aspectes del projecte, com són l'emplaçament, la mida i nombre d'aerogeneradors o les compensacions ofertes als residents. En canvi, el rol del sector públic és principalment d'avaluació, encarat a minimitzar els impactes del projecte i regular el compliment dels requeriments legals. Per aquest motiu, els mecanismes participatius impulsats per les administracions només actuen un cop ja s'han pres les principals decisions en la planificació dels projectes, el que incrementa la insatisfacció dels residents amb el procés de planificació. Així doncs, amb una major proactivitat del sector públic, la implantació d'energies renovables podria planificar-se de manera que els processos fossin, des d'un inici, més transparents i oberts a la participació ciutadana.

Amb tot, els resultats d'aquest estudi confirmen de manera parcial la hipòtesi de recerca. Per una banda, cal destacar que en els dos casos estudiats la majoria d'entrevistats manifesta que les

mancances en la justícia processal han influït negativament sobre la seva percepció dels projectes. Aquests resultats són congruents amb la hipòtesi de recerca, donat que, en els dos casos estudiats, els nivells d'acceptació local són més aviat baixos –amb una percepció lleugerament més positiva als municipis del Golf de Roses. Per una altra banda, les entrevistes revelen l'existència d'altres factors que poden haver influït sobre la baixa acceptació dels projectes en els casos estudiats. Per tant, cal considerar que els baixos nivells d'acceptació local poden deure's, també, a hipòtesis alternatives: en particular, destaquen els problemes de viabilitat dels projectes, l'oferiment d'uns sistemes de compensació econòmica poc equitatius o l'existència d'alternatives energètiques amb menor impacte sobre el territori. En definitiva, futures investigacions podrien aprofundir en l'estudi d'aquests altres factors, a més d'avaluar la la seva relació amb els aspectes tractats de justícia processal.

Per últim, cal destacar algunes limitacions d'aquesta investigació. Primerament, cal ressaltar la manca de representativitat sociodemogràfica en la mostra de les entrevistes. Com s'ha esmentat, l'ús del 'mostreig intencional' en la selecció dels entrevistats busca prioritzar aquells perfils d'entrevistat que poden aportar informació més rellevant en relació amb les variables d'interès. Tanmateix, també porta a la sobrerepresentació de determinats perfils sociodemogràfics en detriment d'altres grups poblacionals. Per aquest motiu, futurs estudis haurien de considerar les percepcions d'altres grups que sovint queden exclosos dels processos participatius, *i.e.*, dones, persones joves o persones migrants (Fung, 2006, p. 70-72). En segon lloc, la comparativa de dos processos regulats per administracions d'àmbit supralocal permet una anàlisi en profunditat d'aquest model de planificació, però no permet un contrast amb models alternatius. De cara a futures investigacions, pot incorporar-se també l'estudi de la justícia processal en altres models de planificació, com els projectes planificats localment –*community-led projects*– o les comunitats energètiques d'energia eòlica –*wind energy communities*.

6. Bibliografia

Aitken, M. (2010). "Wind power and community benefits: Challenges and opportunities". *Energy Policy*, *38*(10), 6066-6075. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2010.05.062

Arnstein, S. R. (2007). "Ladder Of Citizen Participation". *Journal of the American Institute of Planners*. https://doi.org/10.1080/01944366908977225

Bell, D., Gray, T., & Haggett, C. (2005). "The 'Social Gap' in Wind Farm Siting Decisions: Explanations and Policy Responses". *Environmental Politics*, *14*(4), 460-477. https://doi.org/10.1080/09644010500175833

Blatter, J., Haverland, M., & van Hulst, M. (2016). *Qualitative Research in Political Science: Vol. IV*. New York, United States of America: SAGE Library of Political Science.

Busse, M., & Siebert, R. (2018). "Acceptance studies in the field of land use—A critical and systematic review to advance the conceptualization of acceptance and acceptability". *Land Use Policy*, *76*, 235-245. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2018.05.016

Carlman, I. (1988). "Wind power in Denmark! Wind power in Sweden?". *Journal of Wind Engineering and Industrial Aerodynamics*, *27*, 337-345.

Dahl, R. A. (1984). "Polyarchy, Pluralism, and Scale". *Scandinavian Political Studies*, *7*(4), 225-240. https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.1984.tb00304.x

Devine-Wright, P. (2005). "Local aspects of UK renewable energy development: Exploring public beliefs and policy implications". *Local Environment*, *10*(1), 57-69. https://doi.org/10.1080/1354983042000309315

Devine-Wright, P., Batel, S., Aas, O., Sovacool, B., Labelle, M. C., & Ruud, A. (2017). "A conceptual framework for understanding the social acceptance of energy infrastructure: Insights from energy storage". *Energy Policy*, *107*, 27-31. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2017.04.020

Devine-Wright, P., & Howes, Y. (2010). "Disruption to place attachment and the protection of restorative environments: A wind energy case study". *Journal of Environmental Psychology*, *30*(3), 271-280. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.01.008

Enel Green Power (2021). "Emplazamiento y accesos. Parque Eólico Galatea en el T.M. de La Jonquera" [Documentació administrativa]. *Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural*. https://mediambient.gencat.cat/

Firestone, J., Hirt, C., Bidwell, D., Gardner, M., & Dwyer, J. (2020). "Faring well in offshore wind power siting? Trust, engagement and process fairness in the United States". *Energy Research & Social Science*, *62*, 101393. https://doi.org/10.1016/j.erss.2019.101393

Fung, A. (2006). "Varieties of Participation in Complex Governance". *Public Administration Review*, *66*, 66-75.

Gipe, P. (1995). *Wind Energy Comes of Age* (Vol. 4). New York, United States of America: John Wiley & Sons.

Gross, C. (2007). "Community perspectives of wind energy in Australia: The application of a justice and community fairness framework to increase social acceptance". *Energy Policy*, *35*(5), 2727-2736. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2006.12.013

Haggett, C., & Aitken, M. (2015). "Grassroots Energy Innovations: The Role of Community Ownership and Investment". *Current Sustainable/Renewable Energy Reports*, *2*(3), 98-104. https://doi.org/10.1007/s40518-015-0035-8

Hall, N., Ashworth, P., & Devine-Wright, P. (2013). "Societal acceptance of wind farms: Analysis of four common themes across Australian case studies". *Energy Policy*, *58*, 200-208. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2013.03.009

Hammami, S. M., chtourou, S., & Triki, A. (2016). "Identifying the determinants of community acceptance of renewable energy technologies: The case study of a wind energy project from Tunisia". *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *54*, 151-160. https://doi.org/10.1016/j.rser.2015.09.037

Huijts, N. M. A., Molin, E. J. E., & Steg, L. (2012). "Psychological factors influencing sustainable energy technology acceptance: A review-based comprehensive framework". *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *16*(1), 525-531. https://doi.org/10.1016/j.rser.2011.08.018

van der Horst, D. (2007). "NIMBY or not? Exploring the relevance of location and the politics of voiced opinions in renewable energy siting controversies". *Energy Policy*, *35*(5), 2705-2714. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2006.12.012

Ioannidis, R., & Koutsoyiannis, D. (2020). "A review of land use, visibility and public perception of renewable energy in the context of landscape impact". *Applied Energy*, *276*, 115367. https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2020.115367

Jacob Ladenburg. (2010). "Attitudes towards offshore wind farms—The role of beach visits on attitude and demographic and attitude relations". *Energy Policy*, *38*(3), 1297-1304. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2009.11.005

Jobert, A., Laborgne, P., & Mimler, S. (2007). "Local acceptance of wind energy: Factors of success identified in French and German case studies". *Energy Policy*, *35*(5), 2751-2760. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2006.12.005

Johansson, M., & Laike, T. (2007). "Intention to respond to local wind turbines: The role of attitudes and visual perception". *Wind Energy*, *10*(5), 435-451. https://doi.org/10.1002/we.232

Komendantova, N., & Battaglini, A. (2016). "Beyond Decide-Announce-Defend (DAD) and Not-in-My-Backyard (NIMBY) models? Addressing the social and public acceptance of electric transmission lines in Germany". *Energy Research & Social Science*, *22*, 224-231. https://doi.org/10.1016/j.erss.2016.10.001

Langer, K., Decker, T., Roosen, J., & Menrad, K. (2016). "A qualitative analysis to understand the acceptance of wind energy in Bavaria". *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *64*, 248-259. https://doi.org/10.1016/j.rser.2016.05.084

Leer Jørgensen, M., Anker, H. T., & Lassen, J. (2020). "Distributive fairness and local acceptance of wind turbines: The role of compensation schemes". *Energy Policy*, *138*, 111294. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2020.111294

Lienhoop, N. (2018). "Acceptance of wind energy and the role of financial and procedural participation: An investigation with focus groups and choice experiments". *Energy Policy*, *118*, 97-105. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2018.03.063

Masaud, P. (2021). "Community Acceptance of Wind Energy: Lessons from a Case Study on a Local Participatory Project in Pays Des Mauges (West France)". *European Countryside*, *13*. https://doi.org/10.2478/euco-2021-0038

Mills, S. B., Bessette, D., & Smith, H. (2019). "Exploring landowners' post-construction changes in perceptions of wind energy in Michigan". *Land Use Policy*, *82*, 754-762. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.01.010

Ottinger, G. (2013). "The Winds of Change: Environmental Justice in Energy Transitions". *Science as Culture*, *22*(2), 222-229. https://doi.org/10.1080/09505431.2013.786996

Ottinger, G., Hargrave, T., & Hobson, E. (2014). "Procedural justice in wind facility siting: Recommendations for state-led siting processes". *Energy Policy*https://doi.org/10.1016/j.enpol.2013.09.066, 65, 662-669.

Pasqualetti, M., & Butler, E. (1987). "Public reaction to wind development in California: International Journal of Ambient Energy". *International Journal of Ambient Energy*, *8*(2). https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01430750.1987.9675521

Phadke, R. (2013). "Public Deliberation and the Geographies of Wind Justice". *Science as Culture*. https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09505431.2013.786997

Rand, J., & Elmallah, S. (2022). *"*After the leases are signed, it's a done deal": Exploring procedural injustices for utility-scale wind energy planning in the United States".*Elsevier Enhanced Reader*, *89*.102549. https://doi.org/10.1016/j.erss.2022.102549

Simcock, N. (2016). "Procedural justice and the implementation of community wind energy projects: A case study from South Yorkshire, UK". *Land Use Policy*, *59*, 467-477. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2016.08.034

Simón, X., Copena, D., & Montero, M. (2019). "Strong wind development with no community participation. The case of Galicia (1995–2009)". *Energy Policy*, *133*, 110930. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2019.110930

Stadelmann-Steffen, I., & Dermont, C. (2021). "Acceptance through inclusion? Political and economic participation and the acceptance of local renewable energy projects in

Switzerland". *Energy Research & Social Science*, *71*, 101818. https://doi.org/10.1016/j.erss.2020.101818

SENER (2023). "Energia eòlica marina, una oportunitat per a la sostenibilitat de l'Empordà i Girona" [Document del projecte]. *Parc Tramuntana*. https://parctramuntana.com/

Symon, G., & Cassell, C. (2012). *Qualitative Organizational Research: Core Methods and Current Challenges*. London, United Kingdom: SAGE.

Upham, P., Oltra, C., & Boso, À. (2015). "Towards a cross-paradigmatic framework of the social acceptance of energy systems". *Energy Research & Social Science*, *8*, 100-112. https://doi.org/10.1016/j.erss.2015.05.003

Walker, C., & Baxter, J. (2017). "Procedural justice in Canadian wind energy development: A comparison of community-based and technocratic siting processes". *Energy Research & Social Science*, *29*, 160-169. https://doi.org/10.1016/j.erss.2017.05.016

Warren, C. R., & McFadyen, M. (2010). "Does community ownership affect public attitudes to wind energy? A case study from south-west Scotland". *Land Use Policy*, *27*(2), 204-213. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2008.12.010

van Wijk, J., Fischhendler, I., Rosen, G., & Herman, L. (2021). "Penny wise or pound foolish? Compensation schemes and the attainment of community acceptance in renewable energy". *Energy Research & Social Science*, *81*, 102260. https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102260

Wolsink, M. (1989). "Attitudes and Expectancies about Wind Turbines and Wind Farms". *Wind Engineering*, *13*(4), 196-206.

— (2000). "Wind power and the NIMBY-myth: Institutional capacity and the limited significance of public support". *Renewable Energy*, *21*(1), 49-64. https://doi.org/10.1016/S0960-1481(99)00130-5

— (2006). "Invalid theory impedes our understanding: A critique on the persistence of the language of NIMBY". *Transactions of the Institute of British Geographers*, *31*(1), 85-91.

— (2007). "Planning of renewables schemes: Deliberative and fair decision-making on landscape issues instead of reproachful accusations of non-cooperation". *Energy Policy*, *35*(5), 2692-2704. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2006.12.002

Wüstenhagen, R., Wolsink, M., & Bürer, M. J. (2007). "Social acceptance of renewable energy innovation: An introduction to the concept". *Energy Policy*, *35*(5), 2683-2691. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2006.12.001

Zografos, C., & Saladié, S. (2012). "The political ecology of conflicts on wind energy. A case study in Catalonia".*Documents d'Anàlisi Geogràfica58*(1), 177-192.

Annex 1: Taula de codis pre-definits

Codi	Memo
Participació	La participació o inclusió dels residents locals s'ha identificat extensament com un factor positiu en l'acceptació de l'energia eòlica (Hall et al., 2013; Simcock, 2016; Walker & Baxter, 2017; Wolsink, 2007). Ara bé, un tema menys habitual en la literatura és com diverses formes de participació influeixen sobre l'acceptació, i de quina manera hi influeixen.
Participació > Qui s'inclou	Quan es pregunta qui s'inclou no només cal identificar quins perfils sociodemogràfics participen, sinó també quins grups o comunitats d'interès formen part del procés. Segons Fung (2006, p. 67), "one primary feature of any public decision-making device is the character of its franchise: Who is eligible to participate, and how do individuals become participants?". Tanmateix, Fung matisa que no n'hi ha prou amb obrir un procediment al públic general per a garantir la inclusió de tots els actors, ni molt menys perquè la participació dels actors sigui representativa del conjunt de les opinions (2006, p. 67). Aquesta consideració també és rellevant en el context de la planificació de projectes d'energia eòlica.
Participació > En quin estadi s'inclou	Ll'estadi del procediment en què s'inclou als residents també pot determinar el seu grau d'acceptació del projecte (Rand & Elmallah, 2022). L'estudi de Mills et al. (2019) demostra que la inclusió dels residents locals en la planificació dels projectes eòlics millora les percepcions que els individus tenen dels projectes un cop s'han construït. En aquest sentit, s'apunta a que incloure abans als residents locals pot incrementar en major mesura l'acceptació dels projectes.
Participació > Estructura de les decisions	Tal i com enfatitzen Walker & Baxter (2017), una altra dimensió rellevant és l'*oportunitat* real dels residents a participar, és a dir, de fer sentir la pròpia veu en la presa de decisions. En la mateixa línia, Gross es refereix al mateix fenomen amb el concepte "*ability to be heard*" (2007: 2732). Altres autors es refereixen a l'*estructura* dels mecanismes participatius (Fung, 2006; Rand & Elmallah, 2022), subratllant la importància de si la comunicació és unidireccional o bidireccional.
Participació > Altres qüestions	Altres temes relacionats amb la participació que emergeixen en les entrevistes.
Capacitat d'influència	La capacitat d'influència té a veure amb la capacitat –no només formal– que tenen els autors per tal que les seves demandes siguin preses en compte. Com argumenten Walker i Baxter, "there are numerous accounts of the negative impacts of token displays of public participation where local voices are encouraged, but with little real influence over the planning outcomes"
Capacitat d'influència > rol	En la seva tipologia de la participació ciutadana, Arnstein (2007) definia vuit nivells –*ladders*– de participació ciutadana segons la capacitat d'influència de cadascun sobre les decisions finals. En aquest sentit, la taxonomia té en compte no només la inclusió de la ciutadania en els procediments, sinó també el rol que hi adopta. En funció de quins són aquests rols, els vuit nivells d'Arnstein es classifiquen en tres grups: 'no-participació', 'tokenisme' i 'poder ciutadà' (2007: 26). De la mateixa manera, Simcock proposa tres categories alternatives segons la capacitat dels actors d'influir en el procés: 'escoltar com a espectador', 'influència consultiva' i 'autoritat directa' (2016, p. 469). Aquesta darrera tipologia treu càrrega normativa als conceptes emprats per Arnstein i, per aquest motiu, és la que se seguirà pels propòsits d'aquest estudi.

Capacitat d'influència > demandes preses en compte	Es refereix a la capacitat *real* dels actors de fer escoltar les seves demandes, o en els termes de Fung, "*How is what participants say linked to what public authorities or participants themselves do"* (Fung, 2006, p. 69). En aquest sentit, procediments de decisió *a priori* inclusius poden menystenir en la pràctica la veu de certs actors, i per això resulta rellevant no tan sols la possibilitat d'expressar les opinions, sinó també si aquestes són preses en compte i considerades legítimes (Walker & Baxter, 2017). En la mateixa línia, Langer et al. (2016) subratllen que els ciutadans perceben positivament la seva inclusió en els processos, però perceben negativament els processos en què la inclusió no es tradueix en major poder de decisió, el que anomenen "*alibi participation*" –participació com a coartada.
Capacitat d'influència > altres qüestions	Altres temes relacionats amb la capacitat de decisió que emergeixen en les entrevistes.
Informació	La informació de què es disposa és un aspecte determinant en els procediments de planificació i emplaçament d'energies renovables (Phadke, 2013). Disposar d'informació suficient, i que sigui fiable i entenedora, és un element primordial per a la presa de decisions, però també per un procés de participació ciutadana eficaç (Fung, 2006).
Informació > quantitat d'informació	En un context en què no és clar què vol dir 'informació rellevant' i qui la disposa, la presa de decisions hauria d'incloure "systematic efforts to identify and address gaps in knowledge that are relevant to decision-making, and to make that information accessible to the public and decision-makers" (Rand & Elmallah, 2022, p. 3). Així doncs, cal fixar-se en quina informació es facilita als ciutadans –i quina no es fa pública–, i a través de quins mitjans.
Informació > claredat de la informació	Perquè els residents estiguin informats cal que tinguin accés a la informació, i aquesta ha de ser entenedora (Simcock, 2016)
Informació > fiabilitat de la informació	Perquè els residents estiguin informats cal que tinguin accés a la informació, i aquesta ha de ser fiable (Simcock, 2016)
Informació > altres qüestions	Altres temes relacionats amb la informació que emergeixen en les entrevistes.
Confiança	L'existència de relacions de confiança –*trust*– entre els actors s'ha identificat sovint com un factor determinant sobre les percepcions que els actors tenen del procediment (e.g. Wolsink, 2007; Wüstenhagen et al., 2007). Tanmateix, podria semblar que, *a priori*, la confiança és un factor previ i extern al procediment. Respecte a aquesta idea, Hall et al. argumenten que, tot i que la confiança depèn en part de les preconcepcions que els actors tenen dels altres, també és un factor altament vinculat als processos, ja que les relacions de confiança o desconfiança es construeixen "*through regular and ongoing engagement*" (2013, p. 204). Per tant, la confiança entre els actors és un element rellevant en la literatura sobre la justícia processal, des de l'anàlisi de si els procediments promouen o deterioren les relacions de confiança
Confiança > Confiança en el promotor	La relació entre el promotor del projecte i els residents locals és un dels factors més determinants sobre l'acceptació comunitària dels projectes d'energia eòlica (Wüstenhagen et al., 2007). En aquest sentit, Walker i Baxter (2017) defineixen tres elements per a caracteritzar la relació dels residents sobre el promotor: si el promotor és sincer, si escolta i interactua amb els residents i quines estratègies utilitza per a relacionar-s'hi. A més, cal considerar que els promotors locals o amb experiència prèvia al territori solen rebre major percepció dels residents, mentre que els promotors nouvinguts han de fer majors esforços (Rand & Elmallah, 2022).

Confiança > Confiança en l'administració	Si bé la majoria d'estudis s'han centrat a estudiar les relacions entre residents i promotors, altres autors també han destacat la rellevància dels vincles entre els residents locals i l'autoritat que pren les decisions (Langer et al., 2016). Segons l'estudi de casos d'Ottinger et al. (2014), quan l'autoritat competent és estatal, els residents desconfien més de la presa de decisions que en els processos locals. Els autors conclouen que, a banda del nivell de govern, la presència de mecanismes deliberatius també ajuda a crear relacions de confiança entre els actors a llarg termini (Ottinger et al., 2014, p. 668).
Confiança > altres qüestions	Altres temes relacionats amb la confiança que emergeixen en les entrevistes.
Acceptació	A diferència de la tesi del 'síndrome NIMBY', l'enfocament centrat en 'l'acceptació comunitària' dels parcs eòlics considera que l'oposició dels residents locals és un fenomen complex i multifactorial (Wüstenhagen et al., 2007). De fet, en l'influent article de Wüstenhagen et al. (2007), es defineixen tres dimensions de 'l'acceptació social' que estan estretament interrelacionades: l'acceptació socio-política *–socio-political acceptance–*, entesa com l'acceptació de l'energia eòlica per part dels actors polítics i les institucions; l'acceptació de mercat *–market acceptance–*, és a dir, l'acceptació d'empreses, inversors i consumidors d'energia elèctrica d'origen eòlic; i l'acceptació comunitària *–community acceptance–*, això és, l'acceptació per part dels actors locals, i en particular els residents i autoritats municipals.
Acceptació > posicionament personal	Diferents formes de posicionar-se de manera individual: A favor, A favor "però no així", a favor "però no aquí", en contra, en contra de l'energia eòlica, etc.
Acceptació > necessitat de renovables	Durant els anys 80, un seguit d'autors al nord d'Europa (Carlman, 1982, 1988; Wolsink, 1989a, 1989b) i als Estats Units (Pasqualetti & Butler, 1987; Thayer & Freeman, 1987) comencen a detectar que, malgrat que l'opinió pública era àmpliament favorable a l'energia eòlica, hi havia una reticència ciutadana a la implementació. Tot i així, la necessitat de renovables sol ser un argument rellevant a favor dels projectes eòlics.
Acceptació > impacte paisatgístic	Un tipus de factors mencionats habitualment són els factors que tenen a veure amb l'entorn on s'emplaça el parc eòlic *–site-specific conditions–*, i centrats en l'impacte visual i paisatgístic, el soroll, la posició dels miradors, etc (Wolsink, 1989a)
Acceptació > impacte biodiversitat	Un tipus de factors mencionats habitualment són els factors que tenen a veure amb l'entorn on s'emplaça el parc eòlic –site-specific conditions–, i centrats en arguments de biodiveristat d'espècies animals, vegetals, etc (Wolsink, 1989a)
Acceptació > impacte patrimonial	Un tipus de factors mencionats habitualment són els factors que tenen a veure amb l'entorn on s'emplaça el parc eòlic –site-specific conditions–, i centrats en arguments d'impacte sobre elements del patrimoni, com dòlmens, ermites, camins, etc (Wolsink, 1989a)
Acceptació > equitat territorial	La crítica a la noció de NIMBYisme va despertar l'interès per altres factors que porten a l'oposició, entre d'altres, l'equitat territorial (Jobert et al., 2007; Zografos & Saladié, 2012).
Acceptació > model econòmic	La crítica a la noció de NIMBYisme va despertar l'interès per altres factors que porten a l'oposició, entre d'altres, el suport a models econòmics alternatius al que sustenta el parc, som seria el decreixentisme, l'ecosocialisme, l'anarquisme, etc (Zografos & Saladié, 2012)
Acceptació > quantitat de	La crítica a la noció de NIMBYisme va despertar l'interès per altres factors que porten a l'oposició, entre d'altres, la quantitat de molins (Jobert et al., 2007; Zografos

molins	&Saladié, 2012).
Acceptació > terrestre o marí	La crítica a la noció de NIMBYisme va despertar l'interès per altres factors que porten a l'oposició, entre d'altres, que es tracti d'un parc eòlic marí o terrestre (Wolsink, 1989a).
Acceptació > viabilitat del projecte	La crítica a la noció de NIMBYisme va despertar l'interès per altres factors que porten a l'oposició, entre d'altres, la manca de viabilitat dels projectes degut a factors externs, com és la manca de vent, la falta de rendibilitat econòmica, o la inviabilitat de la tecnologia utilitzada (Wolsink, 1989a).
Acceptació > NIMBYisme	En un inici, l'explicació més emprada en els estudis acadèmics és el que es coneix com a 'síndrome NIMBY' *–Not In My Backyard–* (e.g. Gipe, 1995; Jobert, 1998). Segons els autors que utilitzen aquest terme, l'oposició dels residents locals als projectes es deu al fet que, malgrat que els ciutadans estan a favor de la implantació de parcs eòlics, no estan a favor que els aerogeneradors se situïn prop del lloc on viuen, perquè no volen rebre els impactes negatius que les infraestructures eòliques generen sobre el seu entorn territorial (Wolsink, 2006).
Acceptació > Altres qüestions	Altres temes relacionats amb l'acceptació que emergeixen en les entrevistes.
Justífica distributiva	Segons Gross (2007), els factors institucionals poden dividir-se en dos grups: els que es relacionen amb la 'justícia processal' i els relacionats amb la 'justícia distributiva'. Ens referim com a justícia processal al conjunt de consideracions que tenen a veure amb el procediment de presa de decisions dels projectes –qui pren les decisions, com les pren i de quina manera–, en contrast amb aquells factors que tenen a veure amb el resultat d'aquest procés i la distribució de costos i beneficis (Gross, 2007).
Justífica distributiva > propietat	Opinions sobre el model de propietat del parc, entorn a qui rep els beneficis, qui rep l'energia que es genera, models alternatius de comunitats energètiques, autogeneració elèctrica, i la justícia d'aquest model
Justífica distributiva > compensacions als propietaris	Opinions sobre el sistema de compensacions, especialment sobre les compensacions referides als propietaris del terreny, la seva quantia, el mètode amb el que es realitzen, la seva fiabilitat, i la justícia d'aquest esquema (Gross, 2007)
Justífica distributiva > compensacions als residents	Opinions sobre el sistema de compensacions, especialment sobre les compensacions referides als residents dels municipis afectats, la seva quantia, el mètode amb el que es realitzen, la seva fiabilitat, i la justícia d'aquest esquema (Gross, 2007).
Justífica distributiva > compensacions als ajuntaments	Opinions sobre el sistema de compensacions, especialment sobre les compensacions referides als residents dels municipis afectats, la seva quantia, el mètode amb el que es realitzen, la seva fiabilitat, i la justícia d'aquest esquema (Gross, 2007).
Justífica distributiva > llocs de treball	Opinions sobre el sistema de compensacions a través de generar llocs de treball als municipis afectats, la seva quantia, el mètode amb el que es realitzen, la seva fiabilitat, i la justícia d'aquest esquema (Gross, 2007).
Justífica distributiva > equitat	Opinions sobre l'equitat en la justícia distributiva entre els diferents grups socials i d'interès que es relacionen amb el projecte (Rand & Elmallah, 2020; Gross, 2007).
Justífica	Altres temes relacionats amb la justícia distributiva que emergeixen en les entrevistes.

distributiva > Altres qüestions	
Etapes de la planificació	Simcock (2016, p. 475) argumenta que els procediments de planificació dels parcs eòlics –sigui quin sigui el nivell de govern– sovint inclouen "multiple decisions and multiple dimensions of procedural justice". És a dir, que els residents no consideren que els procediments siguin justos o injustos de manera absoluta, sinó que la seva opinió depèn de quina decisió particular i quin aspecte de la justícia processal en concret s'estiguin valorant (Simcock, 2016)
Etapes de la planificació > Aprovació Avantprojecte	Pel que fa a la tramitació de parcs eòlics a través de l'administració de la Comunitat Autònoma de Catalunya, la primera etapa és l'aprovació de l'avantprojecte de parc eòlic seguint els requisits principals de no afectació de zones protegides, generació de MW, nombre de molins, etc. Aquest tràmit l'ha de presentar l'empresa promotora i l'aprova la ponència d'energies renovables de Catalunya
Etapes de la planificació > Informació Pública	Pel que fa a la tramitació de parcs eòlics a través de l'administració de la Comunitat Autònoma de Catalunya, la segona etapa és la Informació Pública, que consisteix en la presentació del projecte complet de manera transparent davant del públic, la informació del sistema de compensacions davant els residents locals, i la possibilitat d'emetre al·legacions per part d'entitats implicades o afectades.
Etapes de la planificació > DIA	Pel que fa a la tramitació de parcs eòlics a través de l'administració de la Comunitat Autònoma de Catalunya, la tercera etapa és la Declaració d'Impacte Ambiental (DIA) que consisteix en l'aprovació dels requisits de biodiversitat, els requeriments tècnics de no afectació i protecció de l'entorn, etc.; a través de la consulta d'organismes que emeten informes ambientals i la presència d'al·legacions per part d'entitats implicades o afectades.
Etapes de la planificació > POEM	Pel que fa a la tramitació de parcs eòlics a través de l'administració de l'Administració General de l'Estat, la primera etapa és el disseny del Pla d'Ordenació de l'Espai Marítim (POEM) que consisteix en l'aprovació de l'espai en què es poden construir parcs eòlics marins en aigües espanyoles, a través de la consulta d'organismes que emeten informes ambientals i la presència d'al·legacions per part d'entitats implicades o afectades.
Etapes de la planificació > AAE	Pel que fa a la tramitació de parcs eòlics a través de l'administració de l'Administració General de l'Estat, la segona etapa és el disseny del l'Avaluació Ambiental Estratègica (AAE) que consisteix en l'aprovació de la viabilitat de parcs concrets a través del sistema d'avaluació de l'impacte, en què es consulten entitats i organismes especialitzats.
Etapes de la planificació > Concurrència o Subhasta	Pel que fa a la tramitació de parcs eòlics a través de l'administració de l'Administració General de l'Estat, la tercera etapa és el disseny de la subhasta, que consisteix en decidir quin o quins dels projectes presentats acaba construint-se en l'espai previst per l'ordenació marítima del POEM.

Taula 4: Codis pre-definits per a l'anàlisi de les entrevistes. Font: Elaboració pròpia a través de múltiples fonts.

Annex 2: Protocol de les entrevistes

A continuació es presenta un model genèric d'entrevista o protocol que s'ha utilitzat com a referència per a l'elaboració de les entrevistes semi-estructurades. En aquest sentit, al tractar-se d'entrevistes de tipus semi-estructurat, cal tenir en compte dos aspectes principals. Primer, la formulació de les preguntes s'adapta en funció del cas i l'entrevistat, amb l'objectiu de facilitar la comunicació: per exemple:, en el cas del projecte Galatea, en comptes d'emprar l'expressió "el lloc on s'implantarà el projecte" s'emprarà "La Serra de l'Albera", etcètera. Segon, es tracta d'un protocol obert, és a dir, no necessàriament se segueixen per ordre les preguntes o es formulen de manera explícita quan l'entrevistat les ha respost anteriorment.

Les preguntes s'han distribuït en tres blocs. Al primer bloc, es tracta l'opinió general dels entrevistats en relació amb els projectes. Al segon bloc, es formulen preguntes en relació amb la qüestió de la justícia distributiva –beneficis i compensacions–. En aquest sentit, malgrat que aquest no és l'objecte d'estudi del treball, permetrà tenir en compte qüestions de justícia distributiva que poden ser rellevants per a l'anàlisi dels casos. Per últim, l'última secció aborda qüestions de justícia processal, que s'han dividit en diferents subseccions, en relació amb les quatre variables identificades prèviament en la literatura. Aquesta agrupació per variables s'ha establert amb l'objectiu de facilitar la identificació i traçabilitat dels codis de les entrevistes, però no vol dir que no puguin emergir temes en preguntes que no formen part de la mateixa –sub–secció.

Bloc 1: Visió general de l'entrevistat

1. Estàs a favors del projecte? Per què?
2. Creus que el projecte aportarà beneficis per al teu municipi o comarca? (p.ex. en l'àmbit econòmic, laboral, etc.).
3. Creus que el projecte aportarà perjudicis per al teu municipi o comarca? (p.ex. possible impacte sobre el turisme, sobre l'agricultura, etc.).
4. Quina és la teva relació personal amb el lloc on s'espera implantar el projecte eòlic?

Bloc 2: Preguntes sobre justícia distributiva:

5. T'han informat de si rebràs compensacions econòmiques a títol individual si prospera el projecte? (*p.ex.* xecs de participacions, contrapartides monetàries) En cas afirmatiu,

quina és la quantitat? Creus que les la quantia de les compensacions és justa?

6. T'han informat de si l'Ajuntament rebrà compensacions econòmiques si prospera el projecte? (*p.ex.* xecs de participacions, contrapartides monetàries) Creus que és just?

7. Qui pot accedir a les compensacions econòmiques (*p.ex.* propietaris dels terrenys, residents pròxims, empadronats al municipi…)? Creus que és just?

8. Creus que les compensacions econòmiques són una bona manera de contrarestar els efectes negatius dels projectes envers la gent que habita el territori?

Bloc 3: Preguntes sobre justícia processal:

3.1 Participació

9. S'ha promogut la participació dels residents locals en la planificació del projecte? De quina manera?

10. Has participat en els actes organitzats pel promotor al teu municipi? Si és que sí, creus que vas poder expressar la teva opinió?

11. Creus que altres actors locals han pogut participar en la planificació? (*p.ex.* ajuntaments, entitats ecologistes, propietaris dels terrenys, etc.) De quina manera?

3.2 Capacitat de decisió

12. En global, creus que s'han tingut en compte les opinions expressades pels residents locals a l'hora de prendre les decisions? Creus que és just?

13. Creus que la participació dels residents locals en sessions informatives i xerrades dels promotors ha tingut impacte sobre les decisions del projecte?

14. Creus que les al·legacions i els informes de recomanacions presentats per actors locals han tingut algun impacte sobre les decisions del projecte?

15. Creus que els actes dels grups d'oposició (*p.ex.* manifestacions, manifestos, actes) han tingut algun impacte sobre les decisions del projecte?

3.3 Informació

16. De quina informació disposes sobre el projecte? Com t'ha arribat? Creus que s'ha informat suficientment els residents locals sobre el projecte abans de la prendre les decisions?

17. Creus que els residents locals disposen d'informació que no disposa l'empresa promotora? (p.ex. del valor cultural d'una ubicació, dels valors paisatgístics…)

18. Si és que sí, creus que aquesta informació ha estat rellevant en la presa de decisions? Creus que la informació proveïda pels residents ha rebut la mateixa importància que la resta?

3.4 Confiança

19. Quina és la teva opinió sobre el promotor del projecte? És honest? Creus que la informació que t'ha arribat de part del promotor és fiable i entenedora?

20. Confies en l'òrgan que ha pres les decisions? Per què? Creus que ha estat imparcial en les seves decisions?

3.5 Visió general

21. En retrospectiva, creus que el procés de presa de decisions per a aprovar el projecte eòlic ha estat just amb els residents locals? Per què?

22. Creus que si el procés hagués estat diferent la teva opinió sobre el projecte seria millor? Com hauria d'haver estat?